

**Ялта 2.0: Коли
поступки агресору
знову видають за
дипломатію**

P 2

**Великодне Послання
Блаженнішого Свя-
тослава**

P 3

**Українські
безпілотники
посилують тиск на
стратегічні об'єкти
Росії.**

**Росія втрачає
нафтові доходи... P 6**

**Співпраця зміцнює
громаду:
Загальні Збори
ЛУокК та ЛУК
в Едмонтоні**

P 8

**Михайло Грушевсь-
кий: історик нації,
державник і жертва
імперій**

P 10

**П'ятдесят гривень
як символ
державності**

P 11

ВІЗИТ ЗЕЛЕНСЬКОГО ДО СИРІЇ: УКРАЇНА РОЗШИРЮЄ ДИПЛОМАТІЮ НА БЛИЗЬКОМУ СХОДІ

Президент України Володимир Зеленський 5 квітня прибув до Сирії, продовживши серію важливих візитів на Близький Схід на тлі загострення безпекової ситуації після американо-ізраїльської війни з Іраном. Поїздка до Дамаска стала черговим етапом активної української дипломатії, спрямованої на зміцнення міжнародної підтримки, безпекового партнерства та економічної співпраці.

Останніми тижнями Зеленський вже відвідав Катар, Саудівську Аравію, Туреччину та Об'єднані Арабські Емірати, де провів переговори з лідерами країн Перської затоки та регіону. У центрі уваги наслідки іранських ракетних та дронівих атак у відповідь на удари США та Ізраїлю, а також нові формати співпраці у сфері оборони. У Дамаску Зеленський зустрівся з президентом Сирії Ахмадом аль-Шараа. За підсумками переговорів український лідер повідомив, що сторони обговорили регіональну безпеку, економічне партнерство, а також проекти у сферах енергетики та інфраструктури.

Особливої ваги візитові до Дамаска надали й публічні заяви президента України після переговорів. У своєму дописі в X Володимир Зеленський наголосив на стратегічному характері зустрічей: «Значущий день перемовин у Дамаску — сьогодні відбувся

Ахмед аш-Шараа і Володимир Зеленський.

двосторонній формат із президентом Сирії Ахмадом аль-Шараа, переговори між нашими командами, а також тристороння дискусія у форматі Україна—Сирія—Туреччина. Ми будемо нові відносини, нові можливості та розширюємо наші зусилля задля безпеки».

Президент підкреслив, що порядок денний був максимально широким: «Нам вдалося охопити все: від питань безпеки й оборони та ситуації в регіоні, спричиненої подіями навколо Ірану, до енергетичної й інфраструктурної співпраці між нашими країнами». За його словами, окремо сторони продовжать роботу у сфері про-

довольчої безпеки, подолання наслідків війни та координації переговорного процесу щодо російської агресії проти України.

Окремо Зеленський подякував сирійській стороні за прийом і наголосив на послідовній позиції Києва після падіння режиму Асада: «Україна була серед перших, хто підтримав нову Сирію після падіння режиму Асада. Ми готові й надалі підтримувати стабільність і розвиток. Працюватимемо ще тісніше разом, щоб наші народи й наші держави ставали сильнішими, а наші економіки — міцнішими».

Особливого значення візиту додає

той факт, що це перший офіційний візит на рівні глави держави після відновлення дипломатичних відносин між Україною та Сирією у вересні 2025 року. Тоді Зеленський і аль-Шараа вперше зустрілися на полях Генеральної Асамблеї ООН у Нью-Йорку. Україна вже направила до регіону фахівців, які допомагають партнерам у протидії іранським дронам типу Shahed, зокрема у питаннях їх перехоплення та знищення. Це ще раз підкреслює, що український бойовий досвід сьогодні стає вагомим дипломатичним інструментом.

Напередодні сирійського візиту Зеленський провів переговори в Стамбулі з президентом Туреччини Реджепом Ердоганом, де сторони домовилися про нові напрями співпраці, включно з газовою інфраструктурою та можливістю спільного освоєння газових родовищ. Для України цей близькосхідний тур є не лише дипломатичним проривом, а й прагматичною стратегією. Київ чітко пов'язує свою допомогу регіону з доступом до запасів протиракетних перехоплювачів, у яких Україна сьогодні має гостру потребу. Саме так українська дипломатія перетворює військовий досвід на нові зв'язки, економічні можливості та додаткові гарантії безпеки.

Надя Герелюк

ВІД ЗЕМЛІ ДО МІСЯЦЯ: КАНАДСЬКИЙ СЛІД НА МІСІЇ НАВКОЛО МІСЯЦЯ ARTEMIS II

Цього тижня космічна історія набирає нового масштабу: місія Artemis II перша пілотована експедиція до Місяця з 1972 року. Серед чотирьох астронавтів є також — Джеремі Генсен, представник Канадського космічного агентства (Canadian Space Agency - CSA), який впише своє ім'я в історію як перший канадець, що вирушив у політ навколо Місяця.

Ця місія є ключовим кроком програми Artemis від NASA (Національного управління з аеронавтики та дослідження космічного простору), що має на меті не лише повернути людину на Місяць, але й закласти

основу для довготривалої присутності людини на супутнику Землі. Для Генсена та його команди політ стане випробуванням систем життєзабезпечення космічного корабля Orion у реальних умовах космосу, а також підготує ґрунт для майбутніх посадок на Місяць, запланованих на 2028 рік.

Сучасні космічні програми відрізняються від коротких і швидких експедицій епохи Аполло. Вони орієнтовані на стійкість і довготривалість: пошук водяного льоду, вивчення ресурсів Місяця та підготовку до майбутніх польотів у глибокій космос. Наприклад, Китай після місії Chang'e

4 у 2019 році, що вперше здійснила посадку на зворотному боці Місяця, успішно провів Chang'e 6 у 2024 році, повернувши зразки ґрунту з цієї важкодоступної частини супутника.

Для канадського астронавта Генсена політ буде унікальним випробуванням: він опиниться далі від Землі, ніж будь-хто з канадців у космосі, і стане символом міжнародної співпраці та амбіцій Канади у сфері космічних технологій. Під час польоту астронавти зберігатимуть постійний зв'язок з центром управління польотом у Х'юстоні, що дає відчуття безпеки та підтримки.

Проте незабаром цей зв'язок буде перерваний: коли Orion пройде за Місяцем близько 23:47 BST, сигнали зв'язку будуть заблоковані супутником на приблизно 40 хвилин. У цей час екіпаж, включно з Генсеном, опиниться наодинці з космосом і власними думками — момент глибокої самотності та тиші, що символізує новий етап досліджень для людства.

Місія Artemis II демонструє, що Канада активно долучається до освоєння космосу, прокладаючи шлях для майбутніх поколінь канадських астронавтів.

Надія Лемко

Редакційна колонка

ЯЛТА 2.0: КОЛИ ПОСТУПКИ АГРЕСОРУ ЗНОВУ ВИДАЮТЬ ЗА ДИПЛОМАТІЮ

Конгресвмен Анна Пауліна Луна супроводжує підсанкційних російських представників в США.

Ялтинську конференцію 1945 року колись продавали світові як мирну угоду. Для половини Європи вона стала не миром, а вироком — майже 45 років за Залізною завісою, без права голосу, без дозволу, без свободи. Саме тому слово «Ялта» для українців і сьогодні звучить не як дипломатичний успіх, а як історичне застереження.

Останні події змушують знову повернутися до цього болючого уроку. Лише за останні дні світ побачив серію рішень, які окремо можна пояснити гуманітарними мотивами чи технічними винятками, але разом вони формують тривожний сигнал. 26 березня російський урядовий літак приземлився в Нью-Йорку, доставивши чотирьох депутатів Державної думи Росії, які перебувають під чинними санкціями США за підтримку анексії українських територій. Їх не ввозили таємно. Їх запросили, а санкції тихо призупинили, без публічних дебатів і без голосування в Конгресі. Через декілька днів російський підсанкційний танкер "Анатолій Колодкін" із 730 тисячами барелів нафти був допущений до Куби, це вперше за три місяці. Вашингтон пояснив це гуманітарними причинами на тлі енергетичної кризи на острові. Проте, вже 31 березня, Міністерство фінансів Сполучених Штатів Америки тихо виключило зі санкційного списку ще три вантажні судна під російським прапором, серед них і те, яке, за даними України, використо-

ували для перевезення викраденого українського зерна до Туреччини. Кожен із цих випадків супроводжувався поясненнями: гуманітарні причини, рутинні адміністративні оновлення, звичайний порядок ведення справ. Але те, у що вони складаються разом, пояснити значно важче.

На перший погляд, йдеться лише про паливо для країни, яка переживає тривалі відключення світла. Але для України це виглядає значно ширше. Під прапором держави, яка щодня бомбардує українські міста, судно під санкціями безперешкодно отримує виняток. Це вже не просто деталь міжнародної логістики, це політичний символ послаблення тиску.

Росія ж не змінилася. Вона не припинила війну. Не вийшла з окупованих територій. Не повернула викрадених українських дітей. Не зупинила удари по цивільній інфраструктурі. Натомість саме в цей момент ми бачимо, як санкційний режим, що мав бути ключовим інструментом стримування агресора, починає давати тріщини. Кожен «тимчасовий» виняток, кожне мовчазне послаблення, кожне рішення «в окремому випадку» Москва читає як сигнал: час працює на неї.

Історія вчить, що великі поступки рідко виглядають великими в момент їх ухвалення. У Ялті все теж пояснювалося реаліями війни, втомою світу та потребою миру будь-якою ціною. Наслідки стали очевид-

ними лише пізніше для мільйонів людей у Центральній та Східній Європі, які заплатили за чужі компроміси десятиліттями несвободи. Справжній урок Ялти не в тому, що дипломатія є помилкою. Навпаки, дипломатія залишається необхідною. Але дипломатія без відповідальності перетворюється на поступку, а поступка агресору до моменту справедливості лише заохочує нову агресію.

Для України це питання не теоретичне. Коли союзники тихо знижують тиск, поки війна триває, це підриває саму логіку міжнародного права. Санкції ніколи не були символічним жестом, це важіль, який має довести, що за порушення кордонів, депортації дітей і руйнування міст існує реальна ціна. Світ не має права повторити Ялту під новими назвами, новими формулами чи новими «тимчасовими винятками». Бо щоразу, коли поступки агресору подають як прагматизм, історія нагадує: короткостроковий s комфорт дуже часто стає довгостроковою катастрофою.

Україна заплатила надто високу ціну, щоб дозволити світові ще раз помилитися у своїх висновках. Саме тому санкції проти Росії повинні не послаблюватися, а залишатися незмінними доти, доки не буде відновлено справедливість, територіальну цілісність України та повагу до міжнародного права.

Надя Герелюк

Енергетики почнуть аварійно-відновлювальні роботи щойно дозволить безпекова ситуація.

Фото: Укренерго.

ЧЕРНІГІВЩИНА ПІСЛЯ УДАРУ: 340 ТИСЯЧ БЕЗ СВІТЛА, ДЕРЖАВА ПОСИЛЮЄ ПІДТРИМКУ ЕНЕРГЕТИКІВ

У ніч на 6 квітня Чернігівська область зазнала чергового удару по критичній інфраструктурі. Внаслідок російської атаки на енергетичний об'єкт у Ніжинському районі без електропостачання залишилися близько 340 тисяч споживачів електроенергії у Чернігові, Прилуках, а також у Чернігівському й Прилуцькому районах. Масштабне знеструмлення одразу позначилося і на роботі систем водопостачання, що ще раз продемонструвало вразливість цивільної інфраструктури до цілеспрямованих ударів ворога.

За попередньою інформацією, пошкоджено ключовий енергооб'єкт, а аварійно-відновлювальні бригади готові розпочати роботи одразу після стабілізації безпекової ситуації. Через ризик повторних обстрілів енергетики не завжди можуть негайно вийти на місце, однак практика останніх років довела їхню надзвичайну стійкість і професіоналізм.

Це не перший удар по енергетичній системі регіону. Раніше російські війська обстріляли об'єкт у Новгород-Сіверському районі, внаслідок чого понад 10 тисяч споживачів електроенергії у прикордонних громадах залишилися без електропостачання. Серія таких атак свідчить про системний тиск на енергетичну інфраструктуру Чернігівщини, особливо в прикордонних та логістично важливих районах.

На цьому тлі особливого значення набуває рішення уряду про фінансову підтримку тих, хто повертає світло українцям. 2 квітня Кабінет Міністрів виділив із резервного фонду держбюджету 281,3 млн гривень для працівників аварійно-ремонтних бригад, які відновлювали електро- та теплопостачання після масованих російських атак. Із цієї суми 190,7 млн гривень буде спрямовано саме українським енергетикам.

Допомогу отримають близько 14 тисяч фахівців, кожному з яких передбачено по 20 тисяч гривень «на руки» за роботу в надзвичайно складних умовах. Програму також розширено: до неї включили керівників аварійних бригад та працівників інших критичних служб, яких відряджали на відновлювальні роботи за зверненнями обласних військових адміністрацій.

Сьогодні Чернігівщина знову переживає важкі години без світла й води, однак саме в такі моменти особливо видно силу української системи відновлення. Попри постійну загрозу ударів, енергетики, комунальники та фахівці критичних служб залишаються на передовій тилового фронту. Завдяки їхній праці регіон має всі шанси повернутися до нормального ритму одразу, щойно це дозволить ситуація з безпекою.

Ганна Вівчарук

ВЕЛИКОДНЄ ПОСЛАННЯ БЛАЖЕННІШОГО СВЯТОСЛАВА

Вих. ВА 26/121

Преосвященнішим і преосвященним владикам, всесвітлішим, всечеснішим і преподобним отцям, преподобним ченцям і черницям, дорогим у Христі мирянам Української Греко-Католицької Церкви

Богомудрі жінки з миром слідом за Тобою поспішали Тебе, як померлого, зі сльозами шукали; поклонились же, радіючи, живому Богові Пасху таємну Твоїм учням, Христе, благовістили.

Пісня 7 канону Пасхи

Христос воскрес! Дорогі в Христі!

Сьогодні, коли зі світанком сходить сонце і являє своє пасхальне світло, Церква запрошує нас вирушити в мандрівку разом із жінками-мироносицями. Вони прямують до гробу — туди, де були свідками поховання Ісуса Христа: «День цей був п'ятниця, і вже заходила субота. Жінки ж, які були прийшли з Ісусом з Галилеї, ідучи слідом за Йосифом, бачили гробницю і як покладено тіло Ісуса» (Лк. 23, 54–55).

Пісню-молитвою пасхальної утрени Церква підкреслює особливий поспіх. Христа покvapом зняли з хреста, нашвидкуруч поховали без належних почестей, які віддають навіть звичайній людині: «Повернувшись [додому], вони приготували пахощів та мира, але в суботу, за приписом, відпочивали» (Лк. 23, 56).

І ось жінки знову поспішають: «А першого дня в тижні, рано-вранці, вони прийшли до гробниці, несучи пахощі, що їх вони приготували, й застали камінь, відкочений від гробниці. Ввійшовши, не знайшли тіла Господа Ісуса» (Лк. 24, 1–3). Слова канону утрени підтверджують, що вони поспішали не так до гробу, як за Христом.

Богомудрі жінки з миром слідом за Тобою поспішали...

Жінки-учениці йшли за Вчителем від самого початку Його проповіді в Галилеї. Сам Христос приводить їх туди, куди вони ніколи не сподівалися дійти. Їх спонукає любов і милосердя до Зневаженого і Померлого.

Ті, що ходили за Христом, уважно слухали Його повчання, були свідками різних знаків — чуд і зцілень, тепер стають богомудрими мироносицями. Це також наш шлях учнівства Христового, який ми в особливий спосіб проходили впродовж Великого посту.

Хоча Христос попередив своїх учнів про те, що має статися: зрада, арешт, несправедливе засудження, жорстокі знущання і смерть на хресті — жінки-мироносиці не були готові ні до жажіття страстей, ні до зустрічі з воскреслим Господом. Вони приходять до гробу з невимовним болем серця та криком душі.

... і Тебе, як померлого, зі сльозами шукали...

Подібно до жінок-мироносиць, наш народ прийшов до цієї пасхальної миті зі скорботою у серці. Ми переживаємо щораз глибокий біль і щораз більшу втому від цієї святотатської війни.

Багато жінок України, вирушаючи у свою пасхальну мандрівку за Христом, спішають до могил наших Героїв

і невинних жертв ворожих атак. Але особливо ця пасхальна туга за Христом волає до Господа устами родин зниклих безвісти й тих, хто не зміг поховати своїх загиблих. Одна мати поділилася зі мною своїм горем: «Моя доня навіки залишилася під руїнами Азовсталі в Маріуполі. Коли ж я зможу її поховати?!».

З гірким сумом ми шукаємо тіла наших загиблих. Але ми віримо у воскреслого Спасителя! Віримо, що всім нашим покійним Христос, який сьогодні переможно виходить із гробу, дарує життя і воскресіння. Цю істину підтверджують жінки-мироносиці, яких Він приводить до зустрічі не з померлим, а з живим Богом. Вони стають першими свідками воскреслого Господа Ісуса. Лише почувши від ангела, що Він воскрес, і поклонившись, радіючи живому Богові, вони зможуть таємну Пасху благовістити Христовим учням (пор. Мт. 28, 5–8).

... поклонились же, радіючи, живому Богові...

До пасхального поспіху мироносиць тепер спонукає вже не прагнення доповнити ритуал похорону, а радість від пережитої зустрічі із живим Богом! Вони несуть звістку про Воскресіння Христове, бо самі пройшли разом із Христом від Його розп'яття, смерті й поховання — до Його воскресіння.

Справжня духовна радість Пасхи впливає не з виконання щорічного ритуалу. Вона народжується з особистого досвіду того, що Христос живий. Він і нині присутній у своєму Воскресінні посеред своєї Церкви. Саме сьогодні Церква поспішає передати кожному з нас радість зустрічі з Воскреслим, запрошує нас разом з усім Божим народом поклонитися, радіючи, живому Богові й таємну Пасху благовістити всім людям. Бо Христос воскрес!

Ми зустрічаємо живого Бога — нашого воскреслого Спасителя — у Таїнствах Христової Церкви. Із часів раннього християнства саме в пасхальну ніч Церква народжувала в Таїнстві Хрещення нових християн.

До цієї зустрічі з живим Богом ми готувалися сорокаденним постом і сьогодні приступаємо до Святого Причастя Тіла і Крові нашого Спасителя, несучи Йому, як запашне миро, наше оновлене покаанням, постом і молитвою християнське життя — щоденне свідчення нашої віри.

Бути християнином в наш час означає вірити у воскресіння, ділитися радістю особистої зустрічі з Христом, благовістити всім таїнственну Пасху Христову. Ось що означає промовити сьогодні до кожного, кого зустрінемо, цей пасхальний привіт: «Христос

воскрес!» — і гучно та переконливо відповісти: «Воістину воскрес!».

І Пасху таємну Твоїм учням, Христе, благовістили!

Пасха — це момент переімени! Ми чуємо, як жінки, сповнені болю, шукали Померлого, але натомість знайшли радість Воскреслого. Саме сьогодні, у цій таїнственній зустрічі з воскреслим Господом у спільноті Церкви, силою і діянням Святого Духа сльози перетворюються на радість.

Важливо зауважити, що Христос не усуває плач жінок, не відбирає в них сліз, а перемінює їх. Він перетворює їхній смуток на простір зустрічі, що стає джерелом тієї радості, якої ніхто нас не може позбавити.

Про це Христос провіщав апостолом на Тайній вечері, кажучи: «Істинно, істинно говорю вам: Голоситимете, ридатимете, світ же радітиме. Журитиметесь, але журба ваша у радощі обернеться... Оце й ви нині в журбі. Але Я вас знову побачу, і зрадіє ваше серце, і ніхто ваших радощів від вас не відбере» (Ів. 16, 20–22). У цьому й полягає таїнственність Пасхи Христової: ця радість серця не гасне, а оновлюється з покоління в покоління для тих, хто її приймає і нею ділиться.

Ми святкуємо Пасху, а отже, віримо в перемогу життя над смертю. Ми віримо, що і наш смуток обернеться на радість, бо «Христос воістину воскрес!». Попри те, що кожного дня «зі сходу» прилітають смертоносні ракети та дрони, уже бачимо, що над ними сяє небесним сяйвом пасхальне сонце, яке несе в собі заporуку перемоги і підставу нашої надії на повне визволення та відродження нашого народу.

Це світло стане для нас джерелом сили і витривалості: у праці над гідним вшануванням наших полеглих Героїв; у поверненні до рідних домівок наших полонених; у визволенні незаконно утримуваних, насильно депортованих і викрадених українських дітей; у віднайденні зниклих безвісти та у зціленні наших тілесних і душевних ран і травм, бо «Христос воістину воскрес!».

Із вірою в Христа воскреслого та силою Його святого Воскресіння ми будемо відбудовувати все зруйноване, повертати на рідні землі та гуртувати розпорошених по світу синів і дочок України, бо «Христос воістину воскрес!».

Дорогі в Христі браття і сестри! Дозвольте привітати кожного з вас у цей світлий день, що його створив Господь. Радіймо і веселімося в ньому! Сьогодні перемога живого Бога є нашою перемогою, бо незважаючи на лихі дні, спричинені силами тем-

ряви, Божою любов'ю, життя і радість залишаються непереможними. Ми самі є свідками цього.

Насамперед прагну звернутися до наших воїнів та всіх, хто захищає Україну, а також до їхніх рідних. Від імені нашої Церкви висловлюю вам глибоку вдячність, що виявляє стійкість і незламність духу. Бажаю вам великодньої радості, перемоги і миру.

Родинам загиблих і зниклих безвісти хочу втерти сльози та скріпити вас пасхальною вірою і надією на те, що воскреслий Господь обіймає ваших рідних своєю любов'ю і нагороджує вічним життям кожну жертву, принесену з любові до свого народу та до ближнього.

Вітаю всіх, хто зараз лікує свої рани — фізичні чи духовні. Віддаю вас у люблячі руки небесного Цілителя — воскреслого Христа, який на своєму тілі носить рани як знак безмежної любові, у якій і ви берете участь, дорогі брати і сестри. Вітаю наших лікарів, медсестер, реабілітологів і капеланів. Супроводжую їхні зусилля щоденною молитвою.

Ділюся пасхальною радістю з усіма працівниками та волонтерами цивільної інфраструктури: енергопостачання, транспорту, освіти, медицини. Вітаю нашу владу та всіх, хто невпинно працює, щоб зберегти людське життя і людську гідність, державну незалежність і цілісність.

Особливим чином вітаю всі наші родини — домашні Церкви, щоб у родинному колі ви разом відчули пасхальну радість і мир: батьки з дітьми, молодь і старші. Хай воскреслий Господь буде в центрі вашого родинного життя, щоб ви, поклонившись з радістю живому Богові, могли благовістити іншим про Його вірну і всепереможну любов.

Передаю пасхальні вітання і дякую тим, хто в Україні та на поселеннях продовжує підтримувати матеріально й морально своїх потребуючих та страждених сестер і братів. Вітаю і благословляю наших душпастирів, військових, медичних та академічних капеланів, а також наше монашество, особливо у прифронтовій зоні та зоні бойових дій.

Обіймаю вас усіх — тих, хто святкує вдома, і тих, хто перебуває далеко від рідної домівки. Зичу вам веселих і благословених Великодніх свят, щирого ділення великоднім кошиком, смачного свяченого яйця та пишних крашанок. Нехай наші традиційні гаївки сповнять ваші серця веселістю та відчуттям Божого миру.

Благодать воскреслого Господа нашого Ісуса Христа, любов Бога Отця і причастя Святого Духа нехай будуть з усіма вами!

**Христос воскрес!
Воістину воскрес!
† СВЯТОСЛАВ
Дано в Києві,
при Патріаршому соборі Воскресіння Христового, у свято Благовіщення Пресвятої Богородиці та в день Блаженного священномученика Омеляна Ковча,
25 березня 2026 року Божого**

КАНАДА ПРОДОВЖУЄ ПІДТРИМКУ УКРАЇНЦІВ: ПРОДОВЖЕННЯ ДОЗВОЛІВ НА РОБОТУ ДЛЯ УЧАСНИКІВ CUAET

Канада продовжує підтримку українців: продовження дозволів на роботу для учасників CUAET

Оттава, 31 березня 2026 року — У той час, як Росія продовжує свою незаконну війну проти України, Канада підтримує українців, які перебувають у країні та роблять внесок у громади й економіку.

Сьогодні почесна Лена Метледж Діаб, Міністр імміграції, біженців та громадянства Канади, оголосила, що українці, які прибули до Канади за програмою Canada-Ukraine Authorization for Emergency Travel (CUAET) та пов'язаними заходами, отримають додатковий рік для подання заявки на продовження дозволу на роботу.

Щоб скористатися цією можливістю, українці та члени їхніх родин повинні були прибути до Канади не пізніше 31 березня 2024 року. Також охоплюються особи, які отримали дозвіл на в'їзд до 31 грудня 2024 року, але не змогли прибути до 31 березня 2024 року. Ті, хто вже отримав дозвіл на роботу за CUAET та пов'язаними заходами, тепер можуть подати заявку на продовження дозволу до 31 березня 2027 року — на термін до трьох років.

Ці заходи, як і сама програма CUAET, є тимчасовими. Вони дозволяють українцям та їхнім сім'ям продовжувати працювати в Канаді, водночас визнаючи, що багато хто зрештою повернеться додому, щоб сприяти відновленню та реконструкції України.

Крім того, ті, хто бажає продовжити своє перебування як відвідувачі або за навчальною візою, можуть подавати заявки за стандартними процедурами IRCC.

Програма CUAET була запроваджена у березні 2022 року для надання термінової допомоги українцям та їхнім родинам, які рятувалися від війни. З того часу Канада реалізувала низку заходів для забезпечення тимчасової безпеки та можливості працювати та навчатися, включно з програмою возз'єднання сімей для отримання постійного статусу.

Для отримання додаткової інформації щодо імміграційної підтримки українців та членів їхніх сімей можна звертатися до IRCC.

УКРАЇНСЬКИЙ ХОР З ЕДМОНТОНУ «АХІОС» ЗДОБУВ МУЗИЧНУ НАГОРОДУ JUNO 2026

Українсько-канадський чоловічий хоровий ансамбль «Ахіос» з Едмонтону здобув одну з найпрестижніших музичних нагород Канади — JUNO Award 2026 у категорії «Найкращий класичний альбом року серед великих ансамблів» за запис Бенедикта Шігена «Український військовий реквієм». Нагороду вручили під час 55-ї гала-церемонії JUNO в Гамільтоні.

Перемога має особливе значення для української громади Канади та всіх, хто підтримує боротьбу України за свободу. Твір був створений як мистецька відповідь на повномасштабне російське вторгнення — як музичний акт пам'яті, молитви та свідчення. До запису також долучилися десять співаків з України, що надало виконанню особливої емоційної правдивості.

«Ця нагорода має для нас надзвичайно глибоке значення. Вона підтверджує, що ця музика знаходить відгук у серцях людей, а боротьба України за мир і справедливість звучить на загальнонаціональній сцені», — зазначив голова «Ахіос» Дем'ян Закордонський.

Записом диригував Майкл Заугт за участю тенорів і басів Pro Coro Canada, солістів Джона Тессе та Юлії Засімової. Продюсером альбому став Блантон Олспо у співпраці з Soundmirror, Inc., а реліз вийшов під лейблом Cappella Romana / Naxos.

У листопаді ансамбль планує загальноканадське турне з «Українським військовим реквіємом», яке охопить Едмонтон, Саскатун, Вінніпег, Монреаль, Оттаву та Торонто. Спонсором туру виступить Фондація Будучність (BCU Foundation). Ця відзнака стала не лише мистецьким тріумфом для «Ахіос», але й потужним свідченням того, що український голос пам'яті, скорботи й незламності звучить на найбільших культурних сценах Канади.

Осип Гнатик

ГОМІН УКРАЇНИ

Головний редактор: д-р Надя Герелюк
Голова редакційної колегії: д-р Олег Романишин

Газета заснована у 1948 році видає Видавнича Спілка "Гомін України"
з обмінною порукою у Торонті Онтаріо Канада
«Гомін України» – орган Українських Державницьких Організацій Канади

☎ 416-516-2443
Website: www.homin.ca

E-mail: homin@on.aibn.com
Адміністрація: info@homin.ca

Postmaster, send address changes to:
"Homin Ukrainy" Publishing Co. Ltd. 9 Plastics Ave., Toronto, Ont. M8Z 4B6

Передплата: Publication mail: \$90.00 на рік
Standard mail: \$125.00 на рік
США: \$150.00 на рік
Міжнародні: \$275.00

Редакція не повертає надісланих матеріалів і не веде листування в їх справі, застерігає право їх скорочувати та справляти. Статті, підписані прізвищем чи ініціалами, не є обов'язково висловом становища редакції. У матеріалах з України збережено правопис оригіналу. Оголошення до кожного чергового числа приймаємо телефоном або письмово до П'ЯТНИЦІ, год. 1:00 по пол.

За зміст оголошень редакція не відповідає. Річники "Гомону України" та англomовного додатку "Ukrainian Echo" можна замовляти в електронному форматі.

OMNI 1 - ON
субота - 8 PM
вівторок - 11 PM*
субота - 7 AM*

OMNI - AB
неділя - 8 AM

OMNI - BC
неділя - 8 AM

*Повторення

Дивіться Forum TV!

Рекламуйтеся або станьте спонсором частини програми!

Дивіться програму по всій Канаді на телеканалі OMNI!

ForumTV Canada

@ForumTVCanada

www.forumtv.ca | TEL: 416-572-8255 | info@forumtv.ca

Радіoproграма "Пісня України"

Можна слухати з понеділка до п'ятниці в 9 год. ранку на

cjmrradio.com

CJMR APP

<https://www.facebook.com/SOFUradio>

Smart speakers (Hey Alexa, play CJMR on TuneIn/iHeart)

SOFU.RADIO@GMAIL.COM

ОСВІТА БЕЗ ЛЮДИНИ: НЕБЕЗПЕЧНА ІЛЮЗІЯ ЦИФРОВОГО МАЙБУТНЬОГО

Освіта ніколи не була лише механічним «переливанням» знань. Її справжня функція формувати мислення, характер, здатність до співжиття в суспільстві, відповідальність і громадянську зрілість. Для українців, які вже понад десятиліття живуть в умовах війни, це питання ще глибше: школа є простором, де формується не просто майбутній фахівець, а майбутній українець і особистість. Саме тому для нас ідея замінити вчителя машиною-роботом виглядає концептуально хибною, та це чомусь залишається поза увагою американців.

У середу, 25 березня, на міжнародному саміті *Fostering the Future Together*, присвяченому освіті, інноваціям та штучному інтелекту, Меланію Трамп супроводжував гуманоїдний робот. Перша леді США та робот повільно йшли поруч червоною доріжкою довгим коридором. Перед входом до Східної зали Білого Дому перша леді зупинилася, тоді як робот обійшов стіл, за яким сиділи інші учасники саміту, і зайняв місце в центрі приміщення. Йому знадобилася мить, щоб просканувати аудиторію, перш ніж заговорити.

«Дякую, перша леді Меланію Трамп, за запрошення до Білого дому. Для мене велика честь бути присутнім на інавгураційному засіданні глобальної коаліції *Fostering the Future Together*.

Я — Figure 03, гуманоїд, створений для Сполучених Штатів Америки. Я вдячний за можливість бути частиною цього історичного руху, спрямованого на розширення можливостей дітей через технології та освіту». Після слова «Вітаємо» робот повторив подібне вітання ще десятьма мовами. Потім він подякував усім присутнім і тією ж червоною доріжкою повернувся назад. Робот Figure 03 був представлений світові у

Меланія Трамп і гуманоїд Figure 03 під час міжнародного освітнього саміту в Білому домі. Фото: Euro News

жовтні 2025 року компанією Figure AI. Його було створено для допомоги людям удома у виконанні побутових завдань, таких як прання, прибирання та миття посуду. Безперечно, він не розроблявся як заміна вчителю. Директор компанії, Бретт Едкок написав у соціальних мережах, що він «пишається тим, що F.03 увійшов в історію як перший гуманоїдний робот у Білому домі».

Після виступу гуманоїдного робота слово взяла перша леді Трамп, представивши промову, що більше нагадувала презентацію продукту: «Уявіть собі гуманоїдного вчителя на ім'я Платон. Платон забезпечить персоналізований досвід, адаптований до потреб кожного учня. Платон завжди терплячий і завжди доступний. Цілком передбачувано, що наші діти розвинули глибоке критичне мислення та незалежні навички міркування, а також отримають навчання,

яке в реальному часі підлаштовується під темп учня, його попередні знання і навіть емоційний стан».

Навчання це не відеоінструкція і не просте «заливання» інформації гуманоїдного робота. Це побудова стосунків, довіри, здатність відчувати, коли з учнем щось не так, і вчасно втрутитися, знайти підтримку, звернутися до інших людей, коли дитині потрібен не просто урок, а значно більше. Твердження, що штучний інтелект допомагає розвивати критичне мислення, значною мірою є міфом. Критичне мислення народжується з незгоди, дискусій, інтелектуального тертя та численних розмов із людьми, які мають інші погляди й позиції. Саме так ми приходимо до певного консенсусу, погоджуємося не погоджуватися або продовжуємо шукати відповіді у людській взаємодії, формуючи власний світогляд. Нам потрібна не іде-

ально оптимізована відповідь, яку просто повторюють назад.

Однак роками ми спостерігаємо поступове руйнування державної освіти: хронічне недофінансування, надмірне тестування, витіснення вчителів із професії, ігнорування тривожних сигналів. Спершу система руйнується, а потім пропонується замінити людей, які її будували та підтримували, машинами. Чому замість того, щоб виправити освітню систему, ми намагаємося автоматизувати вчительську професію, яка повністю тримається на взаємодії та людських зв'язках? Ми намагаємося вирішити людську проблему, прибираючи з неї людей.

Показовим у цьому контексті є досвід Швеції. Будучи однією з перших країн, що активно інтегрували цифрові технології у шкільні класи, сьогодні вона так само однією з перших відкрито визнає: ця стратегія не виправдала очікувань. Дослідження Каролінського інституту та інших експертних середовищ засвідчили, що надмірне використання екранів негативно впливає на концентрацію уваги, читацьке розуміння та здатність до глибокого засвоєння знань. Саме тому Швеція повертається до перевірених традиційних методів, а саме до друкованих книжок, письма від руки та паперових матеріалів. Ініціатива, яку просуває міністерка освіти Лотта Едхольм, покликана скоротити надмірний екранний час і знову надати пріоритет фундаментальним навичкам. На реалізацію цього курсу уряд уже спрямував понад 100 мільйонів євро для повернення книжок до шкіл. Водночас цифрові інструменти не ліквідовуються повністю, їм відводять допоміжну, а не провідну роль у навчальному процесі.

Надя Герелюк

УКРАЇНСЬКА МОВА В ШКОЛІ — НЕ ПРИВІЛЕЙ, А ЖИТТЄВА ПОТРЕБА ГРОМАДИ В ТОРОНТО

Для української громади Торонта вивчення української мови в цілоденній школі це значно більше, ніж один із предметів. Уже понад 50 років у школах Св. Димитрія, Кардинала Йосипа Сліпого та Св. Йосафата українська мова є частиною програми Міжнародних Мов (*International Language Programs*) при Католицькій Окружній Шкільній Раді Торонто (*Toronto Catholic District School Board - TCDSB*). За цей час програма виховала кілька поколінь україномовних членів громади, які з гордістю зберігають свою культурну спадщину та передають її дітям.

Багато родин у громаді мають особистий зв'язок із цими школами: хтось сам тут навчався, хтось приводить своїх дітей, інші працювали в батьківських комітетах. Саме тому

будь-яка загроза для програми сприймається не як адміністративне рішення, а як удар по самій основі українського життя в діаспорі.

Ще у 2018 році програма вже опинилася під ризиком через нестачу фінансування. Тоді батьки активно стали на її захист. Особливо пророчо сьогодні звучать слова Оксани Черчик із школи Кардинала Йосипа Сліпого: «Закони можна змінити, угоди — переглянути, бюджети — перерозподілити, але втрата цієї спадщинної програми назавжди залишиться в наших дітях». Минуло вісім років, а проблема фінансування так і не була системно вирішена. Цього року, 27 березня, Френк Бенедетто з TCDSB оголосив про закриття програми вже з вересня 2026 року. Пропозиція перевести мовні заняття з навчального дня на суботу.

Для тисяч дітей це означало б втрату доступності, адже суботня школа не може замінити повноцінне мовне середовище в щоденному шкільному житті. До того, багато дітей вже ходять до суботньої школи.

Для українців це питання сьогодні особливо болюче. За останні чотири роки, внаслідок російської війни проти України, до Торонта прибуло багато нових родин. Саме українські школи стали для їхніх дітей простором м'якої інтеграції, де знайомими були мова, культура, традиція та східний обряд. Тут дитина не лише вчиться, а й відчуває, що її досвід зрозумілий і прийнятний.

Уроки української мови продовжуватимуться під час релігії, і є цілком виправдане рішення. Йдеться не про «виняток», а про відповідь на реальну гуманітарну й культурну

потребу. Українську мову викладають та будуть викладати кваліфіковані вчителі, а церкви, з якими історично пов'язані ці школи, підтримуватимуть інфраструктуру та допомагають зберігати духовний контекст освіти. Священики не вчитимуть української мови, як заявляли деякі провінційні політики. У українській діаспорі в Канаді саме церква і школа десятиліттями були осердям мови, пам'яті та традиції. Якщо молодь перестане розуміти молитву, літургію і слово своїх предків, громада поступово втратить свою цілісність. Тому українська мова в школі — це не привілей, а необхідна умова збереження сильної, живої та майбутньої української громади в Канаді.

Осип Гнатик

УКРАЇНСЬКІ БЕЗПІЛОТНИКИ ПОСИЛЮЮТЬ ТИСК НА СТРАТЕГІЧНІ ОБ'ЄКТИ РОСІЇ

Україна продовжує активно застосовувати безпілотні технології для ураження стратегічно важливих об'єктів на території Російської Федерації. Останні події свідчать про поступове розширення можливостей українських дронів і їх дедалі більший вплив на економічну та військову інфраструктуру противника.

За повідомленнями з відкритих джерел, протягом останніх днів українські безпілотники атакували низку об'єктів, пов'язаних із військово-промисловим комплексом Росії. Серед них — підприємства, що виготовляють комплектуючі до ракетних систем, зокрема на території Смоленської області. Подібні об'єкти мають важливе значення для виробництва озброєння, яке використовується у війні проти України.

Окрема увага приділяється подіям у Ленінградській області Росії, де вже кілька ночей поспіль фіксуються атаки по стратегічних портових об'єктах у районах Усть-Луги та Приморська. Ці порти відіграють ключову роль у транспортуванні нафтопродуктів та інших ресурсів, що становлять основу російського експорту. Унаслідок атак виникли перебої у роботі транспортної інфраструктури, включно із затримками авіарейсів та тимчасовим закриттям аеропортів.

Також повідомляється про пожежу на великому хімічному підприємстві в місті Череповець. Йдеться про завод, що виробляє значні обсяги мінеральних добрив та промислових хімікатів. Частина цієї продукції може використовуватися у виробництві вибухових речовин, що робить підприємство важливим елементом військово-промислового комплексу.

Фахівці відзначають, що удари по

Наслідки удару по порту в Усть-Лузі / "Радіо Свобода".

Кілька десятків дронів завдали удару по промисловій зоні Череповця. Колаж 24 Каналу

подібних об'єктах мають комплексний ефект. Вони не лише завдають економічних втрат, а й ускладнюють роботу підприємств, які забезпечують російську армію ресурсами. Окрім того, регулярні атаки створюють додаткове навантаження на систему протиповітряної оборони Росії та змушують владу витратити значні ресурси на захист інфраструктури.

Водночас у деяких регіонах Росії фіксуються перебої у роботі мобільного зв'язку та інтернету. Експерти пов'язують такі обмеження з намаганнями запобігти атакам безпілотників, хоча ефективність таких заходів залишається сумнівною.

Російські офіційні джерела та пропагандистські медіа, зі свого боку, поширюють різні версії подій, включно з твердженнями про можливу причетність третіх країн. Зокрема, звучали припущення щодо використання повітряного простору країн Балтії, однак ці заяви не отримали підтвердження з боку незалежних міжнародних джерел.

Аналітики наголошують, що зростання кількості атак безпілотників по об'єктах у глибині території Росії свідчить про новий етап війни. Сучасні бойові дії дедалі більше базуються на використанні високотехнологічних засобів, серед яких безпілотні системи відіграють ключову роль.

Ці події демонструють здатність України не лише оборонятися, але й послаблювати військовий потенціал противника. Водночас війна триває, і її результат значною мірою залежить від міжнародної підтримки, включно з допомогою української діаспори та союзників України.

Михайло Гуцман

РОСІЯ ВТРАЧАЄ НАФТОВІ ДОХОДИ, А ЇЇ СТРАТЕГІЧНІ ОБ'ЄКТИ ЗДРИГАЮТЬСЯ ВІД ВИБУХІВ

Російська федерація дедалі відчутніше стикається з економічними та інфраструктурними втратами, які стають наслідком війни проти України. Падіння нафтового експорту, вибухи на ключових підприємствах та проблеми з критичною інфраструктурою свідчать про зростаючі труднощі для держави-агресора.

Останніми тижнями Росія зазнала суттєвого скорочення експорту нафти та нафтопродуктів. За даними західних медіа, морський експорт російської нафти знизився майже удвічі — з приблизно 4,1 мільйона барелів на добу до 2,3 мільйона. У портах Приморська і Усть-Луга кількість танкерів значно зменшилася: замість десяти суден у Приморську відвантажили лише чотири, а в Усть-Лузі — два замість восьми.

Загальний обсяг експорту з цих ключових портів став найнижчим від початку повномасштабної війни у 2022 році. Причиною таких змін стали численні атаки на критичну інфраструктуру та логістичні об'єкти,

які забезпечують транспортування російських енергоресурсів.

Особливу увагу привернув вибух на великому нафтохімічному підприємстві «Нижньокамська нафтохімія» у Татарстані. Це один із флагманів нафтохімічної галузі Росії, який відіграє важливу роль у забезпеченні військово-промислового комплексу.

На території підприємства площею понад 22 квадратні кілометри розташовані вісім заводів, що виробляють понад 120 видів продукції — від синтетичних каучуків до полімерів і пластмас. Саме ці матеріали використовуються у виробництві військової техніки, ракетних установок, безпілотників та інших компонентів оборонної галузі.

За повідомленнями місцевих джерел, вибух був настільки потужним, що у будівлях у радіусі кількох кілометрів вибило вікна та двері. Попри заяви офіційних представників Кремля про повний контроль ситуації та належний захист інфраструктури, частота інцидентів свідчить про про-

тилежне. Лише за один тиждень було зафіксовано кілька атак на ці об'єкти, що істотно вплинуло на їхню роботу.

Нові технології українських дронів

Українська сторона повідомила про завершення бойових випробувань нової технології для FPV-дронів та перехід до етапу масштабування. Деталі залишаються засекреченими, однак експерти вважають, що саме розвиток безпілотних технологій став одним із ключових факторів ураження об'єктів на території Росії.

Застосування таких систем змінює характер сучасної війни, дозволяючи завдавати точкових ударів по важливих об'єктах далеко за лінією фронту.

Попри очевидні труднощі, російська пропаганда продовжує запевняти населення у стабільності та безпеці.

Окремою темою стало посилення контролю за цифровим простором у Росії. Влада намагається обмежити доступ громадян до альтернативних

каналів комунікації та ускладнює використання інструментів обходу блокувань.

Зокрема, виникли проблеми з оплатою цифрових сервісів для користувачів мобільних пристроїв, що фактично унеможливило використання деяких інструментів для обходу цензури. Паралельно просуються альтернативні платформи зв'язку, які перебувають під повним контролем держави.

Сукупність економічних втрат, інфраструктурних пошкоджень та інформаційних суперечностей свідчить про поглиблення системних проблем у Російській федерації.

Падіння доходів від нафти, яка традиційно є основою російського бюджету, може мати довгострокові наслідки для фінансування війни. Водночас ураження стратегічних підприємств та логістичних вузлів створює додатковий тиск на економіку держави.

Михайло Гуцман
«Гомін України»

«ЗРОБЛЕНО "ГОСПОДИНЯМИ"»

ЯК УКРАЇНА ПЕРЕПISУЄ ПРАВИЛА ВІЙНИ ДРОНАМИ І ЧОМУ ЄВРОПА МУСИТЬ ЦЕ ВИЗНАТИ

Українська війна дронів довела світові, що майбутнє народжується не в кабінетах фірм, а в майстернях нації, що бореться за життя.

Очільник німецької військово-промислової компанії Rheinmetall, Армін Паппергер, в інтерв'ю 27 березня для видання The Atlantic дозволив собі назвати український сектор безпілотників «грою в Lego», а дронів творців «українськими господарями з 3D-принтерами на кухні». Слова Паппергера, які знецінюють значення української дровоної оборонної індустрії, викликали хвилю обурення в Україні та за кордоном. Це не просто прояв корпоративної зверхності, а свідчення того, що частина старого військово-промислового мислення XXI століття вже змінилися, і саме Україна стала чинником цих змін.

Паппергер також заявив, що українці «не мають жодного технологічного прориву», поставивши риторичне запитання: «У чому ж інновація України?» Його зневажливі слова оголили глибокий розлом між старою європейською оборонною школою, що мислить танками, багаторічною сертифікацією та мільярдними платформами, і новою українською моделлю війни: гнучкою, децентралізованою, дешевою і смертельно ефективною.

Західні медіа, зокрема The Atlantic, високо оцінили українську програму дронів, відзначивши, що вона фактично «зробила артилерію та бронетехніку застарілими». Президент України Володимир Зеленський неодноразово наголошував: країна «будує власний арсенал». Українська інновація вимірюється не презентаціями, а результатами на полі бою.

Після інтерв'ю Паппергера Зеленський саркастично зауважив: «Якщо кожна українська господиня може виробляти дрони, то кожна з них

Очільник німецької військово-промислової компанії Rheinmetall, Армін Паппергер.

може бути очільником Rheinmetall». Найсильніша відповідь пролунала від самих українських виробників. Особливо влучно висловився Олександр Яковенко, засновник TAF Industries, чий слова у Facebook уже стали маніфестом нової української оборонної філософії: справжня інновація визначається не складністю платформи, а її ефективністю на полі бою.

Коли FPV-дрон вартістю \$500-2000 знищує танк, систему ППО чи артилерійську установку вартістю мільйони, це революція у реальній війні. За словами Яковенка, лише 2025 року українські дрони здійснили 819,737 підтверджених ударів, завдавши до 90% бойових втрат російській армії. Це не просто технологічний прорив, це народження нового способу ведення війни.

Український досвід демонструє різницю між двома світами. Європейська модель базується на цен-

Олександр Яковенко, засновник TAF Industries, у вирі праці.

тралізованих заводах, довгих ланцюгах постачання, дорогих платформах та багаторічних сертифікаціях. Українська модель це миттєва адаптація до російського РЕБ, щотижневе оновлення та виробництво у розподілених майстернях; 3D-друк у підвалах, гаражах, лабораторіях; масове серійне виробництво дешевих ударних систем. Яковенко назвав це «промисловим дарвінізмом у реальному часі». Основна ідея українського підходу проста: виживає не найдорожчий, а найшвидший; не найважчий, а найадаптивніший.

Українська інновація народилася з необхідності. Інженери, волонтери, військові й цивільні за лічені тижні перебудували системи наведення, зв'язку, відеоканали і тактику застосування. Дрони це не просто техніка, а культура спротиву, помножена на інженерну винахідливість нації, яка щодня платить життями за помилки. Тому образ «господинь на кухні» в українському контексті звучить не як приниження, а як символ сили

суспільства, де кожен, від програміста до вчительки, від інженерки до матері військового, стає частиною оборонної екосистеми.

Після критики компанія Rheinmetall заявила про «найглибшу повагу» до української інноваційної сили та бойового духу. Втім, відсутність прямого вибачення очільника лише підкреслила головний висновок: Європа все ще не готова визнати, що майбутнє війни формується не в корпоративних офісах Дюссельдорфа, а в українських майстернях Києва, Дніпра, Львова, Харкова та на фронтних виробничих точках. В Україні відбувається світова лабораторія оборонних інновацій, де процес, який у традиційній системі займає десятиліття, реалізується за лічені місяці. Інновація це не бюджет, не бренд і не вага броні, а здатність нації, яку намагаються знищити, щодня знаходити дешевший, швидший і розумніший спосіб перемагати.

Надя Герелюк

«ДРОННА ДИПЛОМАТІЯ» УКРАЇНИ ТА БЛИЗЬКОГО СХОДУ: ПЕРЕБІГ ТА ПРОГНОЗИ

Через скорочення американської допомоги та переключення уваги міжнародної спільноти на війну в Ірані, Київ змушений звертатися до нових союзників за фінансовою та військовою підтримкою.

Отож, з весни 2026 року Україна почала просувати свої перевірені в боях технології безпілотних літальних апаратів на експорт до країн Близького Сходу, приділяючи особливу увагу країнам Перської затоки, які стикаються із загрозою з боку іранських безпілотних бойових апаратів.

Хоча країни цього регіону (зокрема ОАЕ та Саудівська Аравія) брали участь у посередництві та обміні військовополоненими, вони все ж дотримувалися нейтралітету у стосунках з Росією, не пішли на запровадження економічних санкцій щодо Москви чи на її дипломатичну ізоляцію.

Тому у нещодавньому дипломатичному турне президента Володи-

мира Зеленського, що відбулося в березні 2026 року, Україна мала на меті переконати країни Перської затоки зайняти більш чітку позицію щодо Росії: дати зрозуміти що це їх спільний ворог, а Київ може бути для них цінним і перевіреним партнером у боротьбі проти нього. Підсумки були доволі успішні: Україна підписала важливі угоди про співпрацю в галузі оборони з низкою держав.

Зокрема, значним досягненням перемовин стало підписання двох довгострокових угод про стратегічне партнерство на наступне десятиліття. Серед них — домовленості про співпрацю із Саудівською Аравією та Катаром, тоді як переговори щодо аналогічної угоди з ОАЕ ще тривають. Для українських виробників оборонних технологій ці домовленості відкривають нові міжнародні перспективи. Їхня сумарна цінність може сягнути мільярдів доларів,

адже партнери прагнуть організувати спільне виробництво як на території України, так і в регіоні.

За умовами укладених угод, Україна експортуватиме дрони-перехоплювачі — недорогі безпілотні літальні апарати, призначені для збивання БПЛА типу «камікадзе» (таких як «Шахед»). Вартість одного апарата становить приблизно від 2 000 до 3 500 доларів. Крім того, планується експорт морських дронів, зокрема, військово-морського дрона «Магура», який може бути оснащений повітряними перехоплювачами для захисту морських торговельних шляхів та прибережної інфраструктури.

Разом з тим, Україна ділитиметься досвідом — держава направила понад 200 військових фахівців до Кувейту, Йорданії, Саудівської Аравії, Катару та ОАЕ для проведення навчання та надання допомоги у захисті об'єктів критично важливої інфраструктури від атак безпілотних лі-

тальних апаратів.

Угоди також містять пункти про створення «тіньових» заводів за кордоном та спільну розробку оборонних технологій.

Ця торгівля є основним інструментом «дронної дипломатії».

Таким чином, Україна прагне отримати взаємну підтримку від іноземних партнерів, зокрема, у вигляді поставок енергоресурсів. За словами президента, завдяки турне йому вдалося домовитися про постачання дизеля для України принаймні на рік. Також на етапі перемовин перебувають питання щодо імпорту ракет для систем ППО «Патріот» або ж списаних винищувачів Mirage 2000-5EDA з Катару.

За оцінками оборонного сектору, успішний експорт дронів може сягнути мільярдів доларів на рік, ставши опорою для післявоєнного економічного відновлення України.

Олександра Чорна

Відділи ЛУ-оКК та ЛУК в Едмонтоні відбули свої річні загальні збори 21 березня 2026 р.

СПІВПРАЦЯ ЗМІЦНЮЄ ГРОМАДУ: ЗАГАЛЬНІ ЗБОРИ ЛУОКК ТА ЛУК В ЕДМОНТОНІ

Співпраця зміцнює громаду: Загальні збори ЛУОКК та ЛУК в Едмонтоні

Едмонтонські відділи Ліги Українок Канади та Ліги Українців Канади відбули свої річні загальні збори 21 Березня, 2026 р. в приміщенні Дому Української Молоді.

Як водиться в Едмонтоні, збори обох цих організацій почалися спільно і привітав присутніх Голова Едмонтонського відділу ЛУК, Тарас Подільський. Після молитви, співу Канадійського та Українського гімнів і хвилинної мовчанки для вшанування загиблих захисників Українського Народу, присутні подивилися на фільм "Culture versus War: Serhiy Zhadan - The Life of a Poet in a City Under Shelling." Це документальний фільм який показує подвійну роль поета-письменника Сергія Жадана як працівника української культури і як добровольця в часі війни. [Цей цікавий фільм можна переглянути на YouTube.] Олеся Луців-Андриінович Голова КУ-Ліги Українок Канади привітала збори та розповіла про пляни відмічання 70-річчя ЛУ-оКК, яке буде в листопаді цього року.

Ліга Українок Канади Відділ Едмонтон

Звіти прочитані на зборах ЛУ-оКК показали який активний є Едмонтонський відділ. За останній рік, відділ організував або спільно організував з ЛУК та Домом Української Молоді, багато подій включно з показом кількох документальних фільмів, мистецькі майстерні для членів та громади, відмічання Зелених Свят на кладовищі Св. Михаїла, різні зустрічі з доповідачами, міні-ярмарки де продаються товари українських підприємців та художників, Свято Покрови, Різдвяну вечірку для членів, спільну кутю, між іншими.

Членкині також брали участь у різних загально громадських подіях. Це включало, Свято Державности та річне відмічання Голодомору. В листопаді 2025 року декілька членкинь було делегатами на 28-му три річному з'їзді Конгресу Українців Канада. Треба згадати, що трьох Едмонтонських членкинь входять до Крайової Управи Ліги Українок Ка-

Олеся Луців-Андриінович вітає збори.

нада, одна з яких є Головою КУ, Олеся Луців-Андриіович.

Фонди роздобуті на різних заходах організовані Лігою Українок Канада в Едмонтон в більшості призначені на гуманітарний проект Ангели Хоронителі України. Це не прибутковий проект ЛУ-оКК який вже від 2014 року, оплачує медичне обладнання для лікарень в Україні, провадить навчальні програми для медичного персоналу в Україні, та підтримує реабілітацію та суспільну реінтеграцію ранених воїнів, ветеранів, добровольців та інших жертв війни проти України. Коли можливо відділ також підтримує інші гуманітарні проекти в Україні.

ЛУ-оКК Едмонтон присвячує багато уваги соц-мережам. Кілька молодих членкинь включно з головою, яка сказала [що відділ опікується] "інформаційною присутністю відділу у соціальних мережах де регулярно повідомляють про дальність відділу, культурні події, волонтерські ініціативи та важливі новини для української громади."

Пересічний вік членів Едмонтонського відділу ЛУ-оКК значно зменшився за останніх декілька років. На жаль, старше покоління відходить від активної участі але починаємо приєднувати нових, молодших жінок, і не давних переселенців з України. Ці нові членкині приносять зі собою свіжий світогляд, нову енергію та нове бачення майбутнього. Це дуже важливий позитив. Голова потвердила, що протягом [останніх] двох років вдалося приєднати сімох нових членкинь до відділу.

Тарас Подільський відкриває збори.

Особливим гостем на зборах була ново обрана голова Едмонтонського Відділу СУМ, Кірія Бачинська, яка привітала збори. Рівно, Олеся Луців-Андриіович Голова КУ-Ліги Українок Канади привітала збори.

До екзекутиви нової управи ввійшли: Лілія Соха, Голова, Іванка Шевчук, Заступник Голови, Віра Стусяк, Колишня Голова, Христина Ніжник, Секретар, і Тетяна Попович, Скарбник. Окрім екзекутиви є різні референтури які підтримують працю управи та відділу. Є членкині які є представниками до других громадських організацій які також були вибрані на зборах.

Ліга Українців Канади Відділ Едмонтон

Едмонтонський відділ Ліги Українців Канади який також відбув свої загальні збори, мав надзвичайно зайнятий рік, насичений різними подіями, програмами та участю в загально громадських заходах.

На загальних зборах було обрану нову управи і до екзекутиви ввійшли: Тарас Подільський, Голова, Владко Бойчук, Заступник Голови, Ігор Крись, Секретар і Михайло Вовкстарший, Скарбник. Крім екзекутиви, також ввійшли до ширшої управи ще сімнадцять осіб як члени дирекції, референтур та представники до других громадських організацій. Відділ дуже радий що членство сильно тримається в числі 45 осіб. Приємно згадати, що доволітній член Михайло Вовк був номінований, та отримав, відзначення Нагороди Гетьмана 2025 р., яку приділяє Провін-

ційна Рада КУК Альберти.

Представники ЛУК брали участь у багатьох різних подіях. Між ними: показ фільму "A Canadian War Story" який організував Канадський Інститут Українських Студій (КИУС.) Мали представників на бенкеті Kyiv Konnection на користь McEwan University. Були на відкритті пам'ятників вшановуючи Карпатських Січовиків в Дервент, Альберті та інтернованих в Ст. Майкл, Альберта які організували Ukrainian Canadian Civil Liberties Foundation. Брали участь у турнірі хокею з м'ячем, що організував Ukraine Athletic.

В листопаді 2025 р. відділ вислав шість делегатів три-річний Конгресі КУК в Торонті. Члени ЛУК Едмонтон також були представлені і брали активну участь у відмічанні 50 річчя Провінційної Ради КУК.

Едмонтонський ЛУК спів-організував кілька "Oilers Watch Parties." Помагав організувати відмічання Зелених Свят. Проводив продаж Української літератури на Фестивалі Писанка у Вегревіль, Альберта. Був спів-організатором Свята Покрови. Співпрацювали з Firefighter Aid Ukraine провести виставку в Домі Української Молоді, нових картин новоприбулих Українських художників. Разом з відділом ЛУ-оКК організували Різдвяну вечірку для членів на Спільну Кутю для членів та громади в Едмонтоні.

Відділ організував разом із спонсорством Фонду Марка Копинця, зустріч-доповідь зі Сенатором Стен Кучером який говорив про російську дезінформацію. Разом з друзями та родиною свого покійного члена Марка Копинця, відділ створив фонд в його шану. Фондом опікується відділ і координується комітетом. Прихід з фонду призначений на проекти які поборюють дезінформації проти України та українців.

Щоб роздобути фонди на потреби відділу і підтримати потреби ЗСУ та Фонду Друзів Збройних Сил, відділ ЛУК організував вже п'ятий "Bottle Drive" і зібрано майже \$12,000. Крім цього збирали фонд на Приятелів ЗСУ на різних імпрезах і

☛ Співпраця...стор. 9

YVAN BAKER, MP

Etobicoke Centre

Оголошення про нову зброю та військову підтримку для України, а також про санкції проти Росії.

Великдень зазвичай є символом відродження та віри.

Проте, цей рік буде важкий для нас оскільки Путін, прагнучи відтворити імперське минуле, вдається до неймовірного варварства, безконечних військових злочинів, зокрема проти людяності, до яких задіяні його чисельні війська.

Збережімо в наших серцях і згадаймо в наших молитвах тих відважних і мужніх жінок і чоловіків, які жертвовно захищають свою свободу, свою Батьківщину. Вони борються також за нас.

Надалі вшановуймо пам'ять про загиблих українських воїнів – жінок і чоловіків. Продовжуймо роботи все можливе для підтримки українського народу, аж до його невідворотної перемоги!

Бажаю вам і вашій сім'ї не тільки зберігати, а й примножувати силу, мужність і наполегливість.

Нехай цей Великдень стане джерелом надії та завзяття для нас і ваших родин!

**Христос Воскрес!
Воїстину Воскрес!**

577 Burnhamthorpe Rd, Suite 2 | Etobicoke, ON M9C 2Y3

✉ Yvan.Baker@parl.gc.ca ☎ 416-249-7322 🌐 www.yvanbaker.ca

f @YvanBaker 🐦 @Yvan_Baker

СПІВПРАЦЯ ЗМІЦНЮЄ ГРОМАДУ:

➔ Закінчення з стор. 8

навіть на похоронах покійних членів. Відділ продовжує продавати книжки через фірму Ukreations зі Prince Albert Saskatchewan у їхній крамниці та на фестивалях по Канаді. Від початку повномасштабної війни, відділ виділив на підтримку воюючої України приблизно \$115,700. Спортивна організація Ukraine Athletic яка вийшла з відділу, допомагає зі збиранням фондів, за що відділ дуже вдячний.

ЛУК Едмонтон здійснив декілька важливих проектів в останньому році. Відділ опрацював та створив вебсайт про Леоніда Коровника та книжку його поетичних творів. Цей вебсайт відкрився в листопаді і тепер є доступний цілому світові. www.holodomorsurvivor.ca Відділ також приготував англійськомовні памфлети про Едмонтонський відділ ЛУК.

Особливо цікавий проект який завершується в цьому році це збереження всіх документів залишено відділові Товариством Колишніх Вояків Української Дивізії. Документи зберігатиметься у формі електронного архіву. Відділ і Др. Юрій Щур разом співпрацю над цим проектом.

ЛУК Едмонтон вже опрацює програми на майбутнє. Готують публічну зустріч з політ'язнем Шон Піннер, Британський військовий який

воював в Україні та попав у московський полон, і тоді був визволений частиною виміни в'язнів. На весні буде турнір гольфу-- Ukraine Open. Опісля буде показ фільму "Standing Free" і це буде щоб зібрати фонди на потреби організації Ukrainian Patriot.

Для членів Едмонтонського відділу працювати в обороні України є найвищим пріоритетом. Події які організують, скріплюють нашу громади, розвивають позитивні стосунки з різними іншими громадськими організаціями, помагають нашій громаді пам'ятати нашу історію, розуміти ситуацію в Україні сьогодні та підтримують Український Народ у війні з історичним ворогом.

Як сказав на зборах Голова відділу Тарас Подільський, "В Едмонтоні, наша співпраця взірцева і надає мені надію на світле майбутнє для процвітання діяльності на розвиток нашої громади в Едмонтоні і на підтримку і славу Україні."

Збори ЛУ-окК та ЛУК завершилися товариською зустріччю та смачною перекускою.

До перемоги! Слава Україні!

**Ліда М. Василин
Ліга Українок Канади
Відділ Едмонтон**

ДОСЛІДНИЙ ІНСТИТУТ «УКРАЇНІКА»
влаштує науково-популярну доповідь на тему:

КОЛІРНИЙ ДЕКОР МАЗЕПИНОГО ПАЛАЦУ В БАТУРИНІ ТА ЄВРОПЕЙСЬКІ ПАРАЛЕЛІ

(з прозірками)

Доповідь виголосить історик-археолог, науковий працівник КІУС та виконавчий директор Батуринського українсько-канадського археологічного проекту

Д-р Володимир Мезенцев (Ph.D.)

Доповідь відбудеться у Westminster Room, Old Mill Toronto (21 Old Mill Rd.) в п'ятницю, 24 квітня 2026 р. о годині 7 увечері.

Інформація: (416) 516-8223
Вступ за добровільними датками

ORGANIZED BY UCRAINICA RESEARCH INSTITUTE UCRAINICA

SPONSORS:

МИХАЙЛО ГРУШЕВСЬКИЙ: ІСТОРИК НАЦІЇ, ДЕРЖАВНИК І ЖЕРТВА ІМПЕРІЙ

Михайло Грушевський на еміграції з родиною. Баден, 1924 рік.
Фотограф С.Бурко.
Фото: Локальна Історія.

Учасники з'їзду українських письменників з нагоди 100-річчя виходу у світ поеми "Енеїда" Івана Котляревського. Львів, 1898 рік. Зліва направо: 1-й (нижній) ряд: Михайло Павлик, Євгенія Ярошинська, Наталя Кобринська, Ольга Кобилянська, Сильвестр Лепкий, Андрій Чайковський, Кость Паньківський. 2-й ряд: Іван Копач, Володимир Гнатюк, Осип Маковей, Михайло Грушевський, Іван Франко, Олександр Колесса, Богдан Лепкий. 3-й (верхній) ряд: Іван Петрушевич, Філарет Колесса, Осип Кишакевич, Іван Труш, Денис Лук'янович, Микола Івасюк. Фото: Локальна Історія.

Михайло Грушевський у робочому домашньому кабінеті у Львові, 1904 рік / Музей М. Грушевського
Фото: Локальна Історія.

Ім'я Михайла Грушевського займає особливе, майже символічне місце в українській історії. Він став не лише першим ученим, який системно й науково обґрунтував історію України як історію окремого народу, а й державним діячем, що очолив відродження української державності у вирішальний момент ХХ століття. Його життєвий шлях це поєднання інтелектуального прориву, самовідданої державотворчої праці та глибокої особистої трагедії, що водночас надихає і застерігає.

Михайло Грушевський по праву вважається першим істориком, який створив цілісну концепцію української історії. Його фундаментальна праця «Історія України-Руси» стала переломним явищем у розвитку історичної науки. На противагу імперським російським наративам, він переконливо довів безперервність української історії від часів Київської Русі, окремішність розвитку українського народу та визначальну роль суспільства, культури й традиції у формуванні нації. Його наукова спадщина вражає масштабом: понад 1,800 наукових, публіцистичних і популярних праць. Грушевський був професором Львівського університету, очолював Наукове товариство імені Шевченка у Львові та виховав покоління дослідників, які продовжили його справу. Особливо знаковим є те, що англomовний переклад «Історії України-Руси», здійснений видавництвом Канадського інституту українських студій при University of Alberta, відкрив цю монументальну працю для світової академічної спільноти, утвердивши український історичний наратив у міжнародному науковому просторі.

Активна громадянська позиція та національно зорієнтована наукова діяльність зробили Грушевського небезпечним для імперської влади. У листопаді 1914 року його заарештували за підозрою в «антидержавній діяльності», ув'язнили, допитували в Лук'янівській в'язниці, а згодом заслали до Симбірська, Казані, а пізніше до Москви під постійний нагляд поліції. Та навіть у засланні він не

припинив праці: продовжував писати, досліджувати й підтримувати українське інтелектуальне середовище.

За власними спогадами Грушевського, звістка про падіння самодержавства застала його 14 (1) березня 1917 року під час роботи з газетами в Рум'янцевській бібліотеці в Москві. Уже невдовзі він вирушив до Києва, однак дорогою доля підготувала ще одне випробування: під Брянськом загорівся вагон потяга, в якому він їхав. За лічені хвилини вогонь знищив рукописи, книги, цінну колекцію стародруків XVI–XVII століть, одяг і особисті речі. Із полум'я вчений зміг урятувати лише дерев'яну скриню та плетений кошик. Цей драматичний епізод став промовистою метафорою української історії: навіть коли вогонь імперій намагався знищити пам'ять, найцінніше, дух і ідея, виживали.

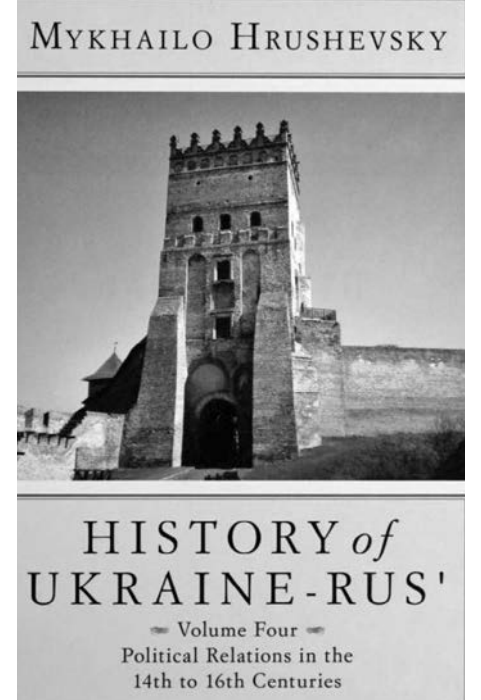
До Києва Грушевський повернувся в ніч на 26 березня 1917 року, а вже 28 березня вперше головував на засіданні Центральної Ради. Саме тоді було ухвалено підняти національний прапор над будівлею міської думи — на місці колишнього царського символу. Це був не просто жест, а знак народження нової політичної епохи. Повернення Грушевського

стало історичним і моральним переломом: він не лише очолив Центральну Раду, а став провідником українського національного руху. Уже за кілька днів у Києві відбулася грандіозна українська маніфестація, що збила близько 100 тисяч осіб. У своїх виступах він чітко окреслив право українців на самовизначення, фактично сформулювавши ідею майбутньої незалежності. Під його керівництвом Центральна Рада заклала основи українського урядування, ухвалила Універсали, а в 1918 році проголосила Українську Народну Республіку незалежною державою.

Після захоплення Києва більшовиками у 1919 році Грушевський був змушений емігрувати до Чехословаччини, згодом жив у Відні. У 1924 році, сподіваючись повернутися до наукової праці та знайти можливість для порозуміння з новою владою, він повернувся до радянської України. Певний час учений працював в Академії наук та створених ним історичних установах. Проте з посиленням сталінського режиму наприкінці 1920-х років його наукову концепцію оголосили «націоналістичною», інституції ліквідували, а учнів і колег піддали арештам, за-

Маніфестація на Софійській площі, 1917. Михайло Грушевський виступав із промовами у різних локаціях / УІНП.
Фото: CHAS.NEWS.

Обкладинка 4-го, канадського видання «Історії України-Руси» Михайла Грушевського (History of Ukraine-Rus', Volume Four, Edmonton: Canadian Institute of Ukrainian Studies Press, 1997, Internet Archive).

сланням і фізичному знищенню. У 1931 році самого Грушевського фактично усунули від праці, примусово ізолювавши в Москві під постійним наглядом. Це стало частиною ширшої кампанії зі знищення української інтелектуальної еліти.

Особливо трагічним продовженням цієї історії стала доля його доньки Катерини Грушевської, яку заарештували за сфабрикованими звинуваченнями, а згодом вона загинула в радянських таборях. Її смерть стала болісним символом жорстокості тоталітарної системи щодо родини, яка присвятила життя Україні.

Сьогодні постать Михайла Грушевського залишається не лише сторінкою минулого, а дороговказом для сучасності. Його портрет на банкноті в 50 гривень є не просто вшануванням пам'яті, а нагадуванням про силу історичної правди, інтелекту та віри у власну державу. У його долі віддзеркалюється шлях самої України: боротьба, втрати, незламність і, зрештою, відродження. Саме тому Грушевський залишається для нас не лише великим істориком, а й моральним символом нації, яка знову і знову доводить своє право бути вільною

Олександра Чорна

П'ЯТДЕСЯТ ГРИВЕНЬ ЯК СИМВОЛ ДЕРЖАВНОСТІ

Банкнота 50 гривень є не лише платіжним засобом, а й важливим символом української історії та державності. На її лицьовій стороні зображений видатний український історик, державний діяч і голова Центральної Ради Української Народної Республіки — Михайло Грушевський.

Портрет Михайла Грушевського з'явився на банкноті ще з перших стандартних випусків гривні у 1996 році. Відтоді, попри всі оновлення дизайну й вдосконалення захисних елементів, його образ незмінно залишається центральним елементом купюри. Це не випадковий вибір: постать Грушевського втілює інтелектуальний фундамент українського державотворення та цілу епоху національної боротьби за власну державу.

Грушевський став ключовою постаттю у становленні української державності на початку ХХ століття. Саме під його керівництвом Центральною Радою проголосила Перший Універсал у 1917 році — документ, що заклав підвалини автономії України, а згодом і її незалежності. Його діяльність поєднувала науку, політику та громадську роботу, а багатотомна праця «Історія України-Руси» стала фундаментом української історичної науки.

На зворотному боці банкноти зображено ще один важливий історичний символ — будинок Української Центральної Ради в Києві, знаний сьогодні як Київський будинок учителя на вулиці Володимирській. Саме в цих стінах відбувалися засідання Центральної Ради, ухвалювалися Універсали, формувалися інституції Української Народної Республіки та народжувалася політична архітектура новітньої України. Поруч із будівлею розміщені дві фігури — робітник із молотом і селянка зі снопом. Вони символізують основу української економіки: промисловість та сільське господарство. Ці образи мають гли-

Михайло Грушевський (1866 – 1934) — одна з найпомітніших українських постатей ХХ століття. Він творив українську історію, з одного боку, як автор багатотомної «Історії України-Руси», з іншого — як громадсько-політичний діяч та голова Центральної Ради.

Будинок Центральної Ради збудований 1911 року на Володимирській вулиці у Києві за проектом відомого київського архітектора Павла Альошина. Саме у цій будівлі 1917 року було проголошено Універсали Центральної Ради, які проголошували суверенність Української держави.

боке історичне коріння — їхній задум пов'язують з ескізами відомого художника Георгія Нарбута, який працював над оформленням перших українських банкнот ще у 1918 році. Таким чином зворотний бік купюри нагадує: держава тримається не лише на політичних діячах, а й на праці простих людей.

За десятиліття свого існування банкнота номіналом 50 гривень неодноразово вдосконалювалася. Від перших зразків 1990-х років вона

пройшла шлях до сучасних високотехнологічних банкнот із багаторівневими захисними елементами, оптичними ефектами та спеціальними позначками для людей із порушенням зору.

Модифікації останніх років містять нові елементи дизайну, зокрема патріотичне гасло «СЛАВА УКРАЇНІ! ГЕРОЯМ СЛАВА!», що з'явилося у відповідь на виклики воєнного часу. Попри ці зміни, основний символ залишається незмінним — портрет

Грушевського, який уособлює тяглість української державної традиції.

Цікаві деталі, які мало хто помічає

Банкнота у 50 гривень містить чимало цікавих історичних і дизайнерських особливостей. Наприклад, перші випуски купюри мали інший характер тіней на портреті, через що серед колекціонерів навіть з'явилися жартівливі обговорення щодо зовнішнього вигляду історика. Згодом портрет було уточнено для більшої реалістичності.

Цікаво також, що на банкноті можна знайти елементи, пов'язані з науковою спадщиною Грушевського — фрагменти декоративних мотивів нагадують про його фундаментальні історичні праці.

У часи економічних труднощів 1990-х років портрет ученого на новій валюті нагадував громадянам про те, що держава будується не лише силою зброї, а й силою думки, знань і культурної традиції. Сьогодні, коли Україна знову проходить складні випробування, цей образ набуває нового звучання. Банкнота, що щодня використовується в обігу, стає своєрідним нагадуванням про витоки української державності та про тих, хто її створював.

П'ятдесят гривень — це більше, ніж просто засіб розрахунку. Це маленький історичний документ, який кожен може тримати в руках. Вона нагадує про науковців, політиків і простих людей, які стояли біля витоків української державності.

Щоразу, коли ця купюра потрапляє до рук, вона ніби переносить нас у часи, коли формувалася незалежна Україна. Її символи говорять про минуле, сучасність і майбутнє — про державу, яка продовжує жити й розвиватися, попри всі виклики.

Михайло Гуцман
«Гомін України»

ОНОВЛЕНА БАНКНОТА 50 ГРИВЕНЬ 3 2024 РОКУ

У 2024 році Національний банк України випустив дві версії оновленої банкноти 50 гривень: пам'ятну з унікальним вертикальним дизайном та модифіковану обігову банкноту з новим патріотичним гаслом.

Пам'ятна банкнота була випущена 23 лютого 2024 року до другої річниці повномасштабного вторгнення Росії в Україну. Вона вийшла до друку з гаслом «Єдність рятує світ».

Купюра несе в собі цілий сюжет: її лицьова сторона зображує стилізований обрис України, що асоціюється з серцем, до якого підходять судини. Зворотна сторона — символічне зображення стиснутих рук, що символізують підтримку та допомогу країн-партнерів.

Символічна банкнота має об-

межений тираж — 300 000 штук, і через це її цінність переважно колекційна, хоча вона є законним платіжним засобом.

Модифікована обігова банкнота була введена 23 серпня 2024 року до 33-ї річниці Незалежності України.

І хоча основні елементи (портрет Михайла Грушевського, колір, розмір та елементи захисту) залишилися такими ж, як у зразку 2019 року, її особливість у тому, що на звороті вперше з'явилося гасло «СЛАВА УКРАЇНІ! ГЕРОЯМ СЛАВА!».

Її випуск ознаменував черговий етап оновлення українських банкнот і мав на меті поступово витіснити купюри старого зразка. Наразі вона перебуває в активному обігу в Україні.

Олександра Чорна

БЕЗКОШТОВНА ЮРИДИЧНА ДОПОМОГА УКРАЇНЦЯМ У КАНАДІ: ЧОТИРИ РОКИ РОБОТИ ГАРЯЧОЇ ЛІНІЇ PRO BONO ONTARIO

У відповідь на безпрецедентне переселення людей, спричинене повномасштабним вторгненням Росії в Україну, та за підтримки федерального уряду Канади, організація Про Боно Онтаріо (Pro Bono Ontario) у червні 2022 року започаткувала спеціальну ініціативу з надання правової допомоги українцям, які стикаються зі складнощами переселення та адаптації в Канаді. Про Боно Онтаріо — це неприбуткова організація, яка надає безкоштовну юридичну допомогу малозабезпеченим особам в провінції Онтаріо через гарячі лінії, клініки та програми за участю юристів-волонтерів. Використовуючи свою вже існуючу інфраструктуру юридичних гарячих ліній, Про Боно Онтаріо створили спеціалізовану безкоштовну гарячу лінію юридичних консультацій для українців, щоб забезпечити доступну та своєчасну правову підтримку з урахуванням культурних особливостей людям, які постраждали від війни. Послуги були доступні українською, англійською та французькою мовами для людей по всій Канаді та за її межами, включаючи громадян України та членів їхніх сімей, які зверталися з юридичними питаннями щодо в'їзду до Канади, тимчасового захисту або отримання постійного статусу в Канаді.

Ця програма фінансувалася Урядом Канади в рамках програми партнерства та інновацій Міністерства юстиції Канади (Justice Partnership and Innovation Program). Ініціатива підтримки була розроблена у співпраці з Українсько-Канадською Асоціацією Правників (Ukrainian Canadian Bar Association) та реалізовувалася за підтримки юристів-волонтерів. Спочатку гаряча лінія отримала фінансування для роботи на повний робочий день п'ять днів на тиждень з понеділка по п'ятницю з 12:00 до 17:00 за східним часом (EST). У березні 2025 року було надано додаткове фінансування для продовження роботи на три дні на тиждень з вівторка по четвер. Люди, які зверталися на гарячу лінію, могли безпосередньо консультуватися з юристами щодо імміграційних програм, питань оренди житла, працевлаштування, оподаткування, а також інших юридичних питань, пов'язаних із переселенням та адаптацією. Служба також допомагала з підготовкою базових юридичних документів і, за потреби, скеровувала до інших юридичних та соціальних служб.

Протягом останніх чотирьох років гаряча лінія стала важливим ресурсом для українців у Канаді, що відображає як масштаб потреби, так і ефективність цієї програми. За майже чотири роки роботи гаряча лінія відповіла на понад 4 000 дзвінків з усієї Канади та з-за кордону, що значно перевищило початкові прогнози обслуговувати 300–500 осіб на рік. Кількість звернень свідчила про стабільно високий попит на доступну правову інформацію та консультації. Більшість заявників, при-

Юридична підтримка для українців.

близно 63%, знаходилися в Онтаріо, однак значна кількість звернень також надходила з Альберти (12%), Британської Колумбії (8%), Квебеку (5%) та Манітоби (5%). Дзвінки також надходили від українців, які проживають у Сполучених Штатах, причому помітне зростання кількості звернень відбулося після змін імміграційної політики США на початку 2025 року, коли багато переміщених українців почали розглядати можливість переїзду до Канади.

Основну клієнтську аудиторію гарячої лінії становили дорослі працездатного віку. Близько двох третин осіб, які зверталися, були у віці від 25 до 44 років, що відображає мету програми КУАЕТ (CUAET) полегшити громадянам України можливість жити та працювати в Канаді. Ще приблизно 16% заявників були у віці від 45 до 54 років.

Детальний аналіз звернень показує, що питання, пов'язані з імміграцією, значно переважали та становили 76,77% усіх дзвінків. Серед них були питання щодо в'їзду до Канади, продовження тимчасового статусу, дозволів на роботу та навчання, а також шляхів отримання постійного місця проживання. Однак обсяг потреб був значно ширшим, ніж очікувалося спочатку. Протягом років гаряча лінія також допомагала з широким спектром інших правових питань, зокрема щодо житла, трудових прав, сімейного права, доступу до медичних послуг, захисту дітей, освіти, соціальної допомоги, оподаткування, прав людини, захисту прав споживачів, боргів, а також заповітів і спадщини. Це різноманіття звернень підкреслює складні правові виклики, з якими стикаються новоприбулі, відбудовуючи своє життя в новій країні.

Багато заявників зверталися на гарячу лінію неодноразово, оскільки з часом виникали нові юридичні питання. Наприклад, людина, яка спочатку телефонувала щодо дозволу на роботу, могла через кілька місяців звернутися з питанням спору з орендодавцем або сімейного права.

Заявники дізнавалися про гарячу лінію з різних джерел, зокрема через пошук в інтернеті та соціальних мережах (39%), соціальних працівників і організації з поселення та підтримки новоприбулих (30%), а також через родину та друзів (20%). Примітно,

що на гарячу лінію також скеровували клієнтів служба підтримки клієнтів IRCC та місцеві соціальні служби в різних провінціях, а також такі установи, як прикордонна служба Канади (Canada Border Services Agency), члени парламенту та лікарні — що свідчить про те, наскільки широко ця служба була визнана надійним джерелом допомоги.

Однак статистика відображає лише частину історії. Ось що говорили про гарячу лінію люди, які до нас зверталися:

«Українці, які приїхали до Канади через війну, вже пережили достатньо емоційних труднощів і бюрократичної тяганини, тому доступ до правової інформації та якісних консультацій імміграційного юриста, який може надати точні поради з урахуванням обставин, є надзвичайно важливим.»

«Я звертався до багатьох різних організацій, які мені допоміг знайти штучний інтелект. Однак, здавалося, він не знав про останні зміни. Було дуже приємно дізнатися про вас, і я дякую вам за все.»

«Кожного разу, коли я телефоную на гарячу лінію Pro Bono або пишу електронного листа, я знаю, що отримую своєчасну та компетентну допомогу. Послуги Pro Bono користуються надзвичайно великим попитом і часто мають життєво важливе значення. Щиро дякую за вашу допомогу та поради щодо подання заяви на продовження мого дозволу на роботу за програмою CUAET.»

За кожним дзвінком стояла реальна, а часто й термінова життєва ситуація. Кілька прикладів ілюструють, яку саме допомогу надавала гаряча лінія:

Українська студентка, яку прийняли до університету в Канаді, ризикувала втратити зарахування та можливість оплачувати навчання за внутрішнім тарифом, оскільки її заява на дозвіл на навчання ще перебувала на розгляді. Гаряча лінія допомогла підготувати листи до імміграційної служби (IRCC), що в результаті призвело до прискореного розгляду її заяви та дозволило їй розпочати навчання вчасно.

Одна жінка звернулася на гарячу лінію лише за день до закінчення дозволу на роботу її дитини. Он-лайн-система відхилила її заявку на

продовження через помилку у формі, яку вона не могла знайти. Під час телефонної консультації помилку було виявлено та виправлено вчасно. Якби вона зачекала ще хоча б один день, її дитина залишилася б у Канаді без легального статусу.

Інша українка приїхала до Канади з двома неповнолітніми дітьми, у яких згодом закінчився строк дії паспортів і канадських віз. Вона тричі подавала заяви на нові канадські візи для дітей, і кожного разу заяви відкликали або скасовували. Після звернення на гарячу лінію вона дізналася, які саме вимоги процесу, і з допомогою Про Боно Онтаріо змогла правильно оформити заяви та успішно отримати нові візи для обох дітей.

В іншому випадку українка стала жертвою шахрайства з використанням її особистих даних — хтось використав її інформацію, щоб отримати 3 000 доларів державної екстреної допомоги. Гаряча лінія зв'язалася від її імені з Service Canada та представниками банку, щоб допомогти їй повернути ці кошти.

Незважаючи на значний вплив цієї ініціативи, федеральне фінансування, надане Урядом Канади, не було продовжено після 31 березня 2026 року. Однак потреба в такій допомозі не зникла. Навпаки, невизначеність щодо війни в Україні, зміни імміграційної політики та зростаюча кількість українців, які залишаються в Канаді, означають, що юридичні питання продовжують виникати.

Я вела цей проект з моменту його створення у 2022 році. Я на власні очі бачила, що означає для людей доступ до своєчасної юридичної допомоги, коли вони намагаються розібратися в незнайомій системі, водночас переживаючи вимушене переселення та втрати. Саме тому, за підтримки Українсько-Канадської Асоціації Правників, я взяла на себе особисте зобов'язання продовжувати роботу цієї гарячої лінії в обмеженому режимі: щосереді з 12:00 до 17:00 за східним часом (EST). Ми й надалі допомагатимемо людям безкоштовними юридичними консультаціями та, за можливості, скеровуватимемо їх до відповідних служб і організацій.

Номер гарячої лінії залишається незмінним: 1-877-873-7875 (безкоштовно по Канаді).

Ми не зможемо підтримувати цю ініціативу самостійно на невизначений термін. Якщо ви юрист або паралігал і готові волонтерити свій час, або якщо ви особа чи організація, які вважають, що ця ініціатива є важливою та хочуть допомогти зберегти її, ми будемо щиро раді вашій підтримці.

Війна в Україні не закінчилася. І робота з підтримки нашої громади в Канаді також продовжується.

Ольга Сенишин, адвокатка з питань імміграції та біженства, партнерка юридичної фірми CGS Law у Торонто

Учасники Загальних Зборів Пласту.

РІЧНІ ЗБОРИ ПЛАСТУ КАНАДИ: ШАНУЮЧИ МИНУЛЕ, МАНДРУЄМО В МАЙБУТНЄ

Серед пластунів в Україні, та й в усьому світі, існує тверде переконання, що пластун завжди дотримується своєї присяги, незалежно від обставин. Тож, щорічні загальні збори провідників Пласту у Торонто у березні 2026 року розпочалися хвилиною мовчанки, вшановуючи 84 українських членів Пласту, які загинули, захищаючи свій край від російських загарбників, задаючи зборам задумливий тон.

Загальні збори відкрила Голова Пласту в Канаді, пл.сен. Катруся Долішна, яка розпочала з формальностей, ефективно підсумувала минулий рік, та впевнено звернула погляд на майбутнє.

Кількість членів Пласту за межами України зростає завдяки тим, хто шукає зв'язку зі своїм корінням після втечі від війни вдома. У Канаді кількість членів майже подвоїлася до двох тисяч за останні чотири роки, значною мірою завдяки припливу нових членів з України. Пласт зараз має станиці в Монреалі, Оттаві, Торонто, Сент-Кетеринс, Кітченер-Ватерлу, Вінніпезі, Калгарі, Едмонтоні та Ванкувері. Цього року організувалися та були офіційно прийняті дві нові пластові групи, Монктон та Саскатун. Очікуємо ще й подальшого зросту.

Ключовою темою обговорення було значення літніх таборів, які для молодих пластунів є найскладнішою, але й найкориснішою частиною їхнього скаутського досвіду. Ці табори є результатом річного планування та програмування, особливо коли члени з усієї країни збираються разом, як це сталося минулого літа з пластовим юнацтвом.

У серпні 2025 року пластова молодь з усієї Канади мала можливість зібратися в Camp Bunge, прибережному таборі Скаутів Канади в Британській Колумбії. Це виявилось цікавішим, ніж очікувалося.

Літній табір, організував краєвий провід, а спів-командантами були

Присяга виховників.

Пластуни під час обговорення.

Юля Метелиця, Андрій Максимовський та Андрій Кісіль. Участь брали 273 юнацтва та 70 виховників-волонтерів.

Таборовики дізналися про історію корінних народів та їх зв'язки з Канадою. Вони засвоїли нові провідницькі навички, ходили в мандрівки та каталися на морських каяках, а також вивчали основи виживання в дикій природі. Вечори присвячувалися традиційним співам та розповідям біля невеликих вогнищ на газових печах, оскільки відкриті багаття були заборонені. В часі табору всі

дізналися про потенційний страйк Air Canada по всій країні, що дало таборівикам більше можливостей для творчості та адаптації.

Після завершення табору половина учасників змогла без труднощів повернутися додому завдяки різним планам подорожі. Інша половина, переважно зі східної Канади, застрягла ще на п'ять днів, поки страйк авіакомпанії не закінчився. Керівники, передбачаючи таку можливість, знайшли інше місце для табору в Сквამіші, і заходи продовжувалися у більш спокійному темпі, поки не

відновилися рейси. Підприємства, кредитні спілки та приватні особи прийшли на допомогу фінансово, пожертвувавши кошти для оплати тривалого перебування. Об'єднавши зусилля, потенційна катастрофа перетворилася на чергову таборову пригоду!

Як виявилось, досвід літнього табору послужив нагадуванням про цінність виховання та програм Пласту для сучасної молоді.

Іванка Сохоцька, довголітня пластунка, виховниця, провідниця та вчителька середньої школи, виступила зі заключною гутіркою про позитивні аспекти пластової програми та необхідність Пласту сьогодні. Вона розповіла, як основні цінності та філософія пластового виховання діють як "протиотрута" від багатьох соціальних проблем з якими стикається молодь сьогодні. Це включає проблеми які виникають через соціальні мережі, інтернет, комп'ютерні екрани, COVID, штучний інтелект, війну в Україні та ширший політичний клімат.

Іванка описала деякі складнощі, з якими стикаються молоді люди, дозріваючи розумово, фізично та соціально. Участь у Пласті може допомогти молоді знайти себе через активний відпочинок в природі, творчість, допомогу іншим, а також відчуття приналежності та досягнення.

В кінці, коли її обрали на другий дворічний термін, Голова Пласту Канади, Катруся Долішна, зазначила, що провідники та члени Пласту й надалі стикатимуться з новими викликами, чи то зі зростанням чисельності членства, чи з потребою більшого числа вишколених виховників-волонтерів. Ці виклики обов'язково будуть подолані.

Катруся завершила проханням: «Не забувайте нашу дорогу Неньку-Україну та підтримуйте тих, хто її захищає!»

Богдан Колос

ЛІДІ ПАЛІЙ БУЛО Б СТО РОКІВ ЖИТТЯ

(У СОТУ РІЧНИЦЮ ВІД ДНЯ НАРОДЖЕННЯ)

Відійшла у вічність на сотому році життя 2 серпня 2025 року Ліда Христина Палій. Вона упокоїлася в лікарні св. Йосифа в Торонто. А похоронено її на Українському Цвинтарі св. Володимира в Оквілл 12 серпня. Відома письменниця і поетеса та мисткиня Ліда Палій народилася 11 квітня 1926 р. у містечку Стрий. Жила одиноко у батьків у Львові, звідки у воєнний час з родичами подалася до Австрії, потім до Німеччини. Студії архітектури розпочала у Віденському університеті й продовжила їх в Мюнхені. 1948 р. родина Палій, Андрій і Анна, переселилася до Торонто, де Ліда почала навчатися в Онтарійському Коледжі Мистецтва (ОСА), який, згідно з достовірними даними, закінчила 1953 року. В Торонтському університеті брала курси археології й антропології, де здобула ступінь бакалавра. До наукової праці її захоплював проф. Омелян Пріцак. Під час студій брала активну участь у роботі українських студентських організацій, зокрама в Пластовій торонтській станиці. До початку 60-их років Ліда Палій показала себе доброю художницею. Маючи графічні здібності Ліда Христина працювала для онтарійської Гідроелектроенергійної компанії аж до виходу на пенсію. З перших років заснування Української Спілки Образотворчих Мистців у Канаді (УСОМ), Ліда Палій стала її однією з перших членів, в якій брала участь у двох перших виставках: у грудні 1955-му й 1960-му роках (каталоги, стаття Анатолія Струвера). У першій груповій виставці мисткиню презентували три твори, як також і в наступній. З нагоди 300-річчя збройної перемоги гетьмана Івана Виговського над москалями під Конотопом і 250-річчя з дня смерті гетьмана Івана Мазепи було влаштовано групову виставку членів УСОМ в Канаді, що відбулася в будинку “Просвіта” при вул. Беттерст ч. 140 в Торонто літом 1959 року. Виставку репрезентувало 24 мистців з різних міст Канади, включно Ліду Палій. 2-го березня 1963 р., було поміщено повідомлення в газеті “Гомін України” про виставку членів УСОМ в залі Інтернаціонального інституту при 709 Коледж вулиці в Торонто. Участь у виставці брало 13 членів Спілки, до числа котрих було зараховано й Ліду Палій. Під назвою “Обличчя світу” здійснилася виставка фотографій Ліди Палій у приміщенні галерії Канадсько-Українській Мистецькій фундації (КУМФ). В інших виставках, що були організовані Спілкою Мистців у Канаді, брала участь мисткиня 2006-му і 2016-му роках. Тоді вона показала такі праці: “Ex Libris-Хариті Голод” (3“ x 2“, чорнило) і “Мехіканська дівчинка” (1967, олія, 30 x 60 см). 20 років раніше, тобто 13 грудня 1996 р., відбулася групово мистецька виставка присвячена п’ятій річниці незалежності України в галерії “Biegas” у Детройті. Організували її спільно члени УСОМ (Канада) і Асоціація Діячів Української Культури (АДУК, США). Нашу мисткиню

Лідія Палій
Фото: Т. Вандергейден.

з картиною “Степові баби” було прийнято до експозиції та репродуковано в каталозі, що мав назву “Воля”. Мисткиня Ліда Палій проілюструвала обкладинки до кількох своїх книжок, оформила різні афіші й виготовила 17 зразків екслібрисів для таких осіб: Данила Струка, Івана Котульського, Пета Гарві, Д. Шпралю та інших особистостей. У тих книжкових знаках видно добре розуміння мисткинею композицій та чіткість і ясність її графічних рисунків. З 1960-их років Ліда Палій почала писати поетичні твори, оповідання, нариси, есеї, спомини та статті на мистецькі теми. Про одну з них слід навести під назвою “Кіч”, що була опублікована в журналі “Образотворче мистецтво” (Київ, березень-квітень 1993). З-під пера Л. Палій появилось 9 книжок прози і поезії. Деякі з перших її віршів та подорожніх нотаток, життєвих вражень, філософських роздумів, появлялися на сторінках журналу “Сучасність” (“Записки із старого корабля”, січень, 1973, стор. 22-25). Письменниця дуже любила подорожувати. Тож про цю подорож старим та запущеним югославським кораблем від пристані Дубровник, що плавав по водах моря, Ліда написала свої спостереження. Описала про той час, який вважала не втраченим. Подорожню прозу писала імпресіоністично й ностальгічно, в яких згадувала побачені краєвиди, людей, інше сонце, інший вітер, проникливий холод, що після дощу на кормі залишилося тільки кілька постатей закутаних у дощовики, бо деінде на пароплаві було дуже тісно. Ліда з подорожі була дуже задоволена, бо мала нагоду побачити тоді Крет, стрімкі гори у Дельфі, руїни святині Аполлона де Пітія, грандіозний акрополь в Атенах, острів Ікаріос, блимаючих маятників та інші мінарети, сальони в містах на узбережжях Малої Азії. У спекотні літні дні й ночі 1975 р. Ліда Палій здійснила подорож поблизу пінистого з шумом та ревом Карібського моря. Їхала на винаймленому старому автомобілі, що марудно туркотав. Та в країну майя вона таки забрела. Свої враження із цієї подорожі письменниця цікаво описала у творі “Казка про Кукулкана” (“Сучасність”, ч. 6, 1975). Маючи досвід із своїх подорожей в таких країнах,

як Марокко, Тунісії, Єгипті, Туреччині, Ірану, Індії, Непалі, Китаю та де інде Л. Палій подалася шляхами в Китайський Казахстан 1985 року. Цю подорож згадала у своєму нарисі: “Шляхами Середньої Азії” (“Сучасність”, ч. 7-8, 1985). Манив її туди Тянь-Шань-“Небесні гори”, оточені пустинями. Сподівалася там знайти для себе щось незбагнене. Проїхала понад тисячу кілометрів, старими шляхами й опинилася з кількома туристами на Великому мурі та “Брамі найвідважніших людей під сонцем”. Бродила пустинею Гобі, спостерігала в Монголії як паслися вівці, бачила їхніх чабанів верхи на конях, що охороняли великі стада овець. Ходила по печерах біля Дунгуанг, вичищених їх від піску китайським монахом Тао, що засипав їх протягом семи століть. Там захоплювалася красою тонко розмальованих фресок. Любувалася розмальованими в них стилізованими квітами та феніксами з драконами. З подивами та приголомшенням оглядала біля печер гігантську своїми розмірами статую Будди. Свій побут біля Небесного озера, біля якого зупинився автобус, закінчилася подорож туристів, в тому числі й Ліди Палій, якої невисокого росту тендітна й неспокійної вдачі постать злилася в одне з усією тією величною красою природи, серед якої відчула себе на землі з дивними запахами цього світу та його частину, де побувала письменниця. Вона належала до малого кола туристів, які планово подорожували. Подорожніми новелями вона відкривала читачеві свою літературну лабораторію. Кожна подорож, до міри, була біографічною, але і як сповідь тодішньої людини у тодішньому світі. До читача вона звернула увагу книжкою “Світла на воді”, на сторінки котрої потрапили репортажі з подорожей панни Ліди Палій 1974-1984 роках. Презентація книжки здійснилася в березні 1986 р. під час її авторського вечора в торонтському “Козубі”. Ці твори можна вважати як оповідання й нариси особливого жанру. У них з’явилися легендарно-мітологічні постаті, люди-жінки, чоловіки, діти різних рас, народів і племен та події, що там колись у минулому, тисячі років тому відбувалися. У тих зображеннях, як і в пейзажах малярський талант письменниці знайшов свій вислів. А пошуки слідів прадавніх зв’язків України зі світом творять зовсім іншу атмосферу творів. Так, в Китаю туристка зустріла жінку, мати котрої була українка. “Світла на воді” Ліди Палій, це дійсно нове слово в українській прозі. Ліда Палій є авторкою таких прозових творів: “Моя зачаклована Анадола”, “Осінні листи”, “Лист з Маляги про сонце, помаранчі та інше...”, “З листів Ореста Зілинського”, “Приречена плавба”, “Відлуння смутку”, “Ще про Параджанова та кіностудії імени Довженка”, “Риби не співають у Ріо Напо”, “Сучасне неконформістичне мистецтво у Східній Європі”, “Моя подорож в історію Персії” (Нотатки з подорожі напередодні революції в Ірані), “Ма-

ляр невловної туги” (Василь Кондрачок, 1984), “Роздуми над фільмом “Вечір напередодні Івана Купала” та “Терпилівка”, що всі були друковані у 1970-80-их роках у журналі “Сучасність”, в котрому Ліда належала до групи редакційної ради. Побувала Ліда Палій в Україні 1968 року, де по довгій розлуці відвідала рідне містечко. В ньому все її розчулювало, навіть водії вантажних авто, які на вулицях ляглися по-українському. У Львові захоплювалася кожним будинком, кожною вулицею і кожною подробицею побуту. Львів для неї був уособленням України, якого добре запам’ятала на чужині. Все в ньому було прекрасне, найкраще в світі. Після Львова поїхала до Тернополя, де записала таке з багатого речень: “...там за силуетами будинків, по тому боці озера, овальний помідор сонця повільно грузне в сметану туману...”. Як бачимо, схвилюване враження від нього також змальоване щедрістю. А далі, Ліда поїхала до с. Терпилівка, тодішнього Збарзького повіту, нині Тернопільської обл ласті, де в дитячі роки вона часто побувала в ньому. Гостювала тоді там у діда та баби, уважно придивлялася до життя селян, знайомилася із народною творчістю і милувалася красою подільської природи. Потім Ліда поїхала до столиці, міста міст. “До Києва, - зазначила письменниця, - слід в’їжджати Дніпром при сході сонця. Тоді створюється бажання падати навколішки перед позолоченими зеленими горами, перед мерехтливими банями церков, перед історією та просити дозволу ступити на берег...”. В Києві зупинилася на сходах святої Софії, Марії Оранти, відвідала холодні печери Лаври, а також Володимирську гірку з кам’яною постаттю князя Володимира та обриси статуї Хмельницького, який, на думку Ліди розгублено шукав напрямку, куди звернути булаву. Про Київ, коли вже була вдома, згадувала про строкато одягнену циганку, що волочилася в парку Шевченка й прокляла Ліду за те, що вона не дозволила їй повернутися. Не буде зайво сказати, що Ліда Палій, як художниця, мистецтвознавець, фотограф і літературний критик, в прозі виповіла себе більше, ніж у поезії. За свою досить плідну літературну діяльність Спілка Письменників України вручила Ліді квиток члена Спілки і прийняла її у свої члени в Києві 1993 року. Два роки опісля стала лавреаткою Літературної нагороди ім. Павла Тичини за поетичні твори, а в 2000 році лавреаткою Міжнародної Літературної премії ім. Миколи Гоголя від Чернігівського Інтелектуального Центру. У 2001 році Ліда Палій заслужено одержала Шевченківську медалью Конгресу Українців Канади за поширення української культури в Канаді. Належала до членства Об’єднання українських письменників “Слово” в діаспорі, якого 1993-1998 була головою. Нехай цей спомин буде китицею на могилу Ліди Христини Палій.

Павло Лопата

Фундація Будучність

Фундація Будучність - зростає, розвивається і діє згідно сучасних потреб нашої громади, але має впевнену візію на майбутнє.

Кожна пожертва, спрямована на підтримку громадських, культурних, історичних та освітніх зусиль в Канаді, є важливим знаком довіри і підтримки діяльності нашої Фундації.

2282 Bloor Street West, Toronto, Ontario M6S 1N9 Phone: (416) 763-3388 Fax: (416) 763-4512 Website: bcufoundation.com

МИ ПІДТРИМУЄМО

- Історичні проекти та культурні заходи
- Медичні та гуманітарні проекти
- Важливі видання
- Документальні фільми
- Концерти та музичні записи
- Молодь та спорт
- Освітні, наукові, дослідницькі публікації та виставки
- Громадські заходи, конференції, семінари
- Проекти, направлені на зміцнення добробуту українців

Будьмо в КОНТАКТ-і

**ONTARIO: Thursday at 10:00 PM
Sunday at 3:00 PM
Tuesday at 8:00 AM**

ALBERTA: Sunday at 10:00 AM

British Columbia: Sun 11:00 AM

Next GEN!

ON: Thu at 11:00 PM, Sat at 9:30 PM, Sun 4:00 PM
AB: Thu at 1:30PM, Sat. 1:30 PM BC: Sat at 11:00 AM

ALBERTA KONTAKT: AB: SUN 3:00 PM, Mon 8:00, Tue 3:00 PM
ON: TUES 7:00 AM BC: SAT 15:00

STUDIO@KONTAKT.CA

Forum TV!

Рекламується або станьте спонсором частини програми!

OMNI 1 - ON
субота - 8 PM
вівторок - 11 PM*
субота - 7 AM*

OMNI - AB
неділя - 8 AM

OMNI - BC
неділя - 8 AM

*Повторення

Дивіться програму по всій Канаді на телеканалі OMNI!

ForumTV Canada @ForumTVCanada
www.forumtv.ca | TEL: 416-572-8255 | info@forumtv.ca

ОГОЛОШЕННЯ

Тел.: (416) 516-2443
Факс: (416) 516-4033
e-mail: homin@on.aibn.com

FRIENDS OF UKRAINE DEFENCE FORCES DONATE TODAY

SMITH MONUMENT COMPANY LIMITED

Заснована 1919 року

349 Weston Road (North of St. Clair) Toronto, Ontario M6N 3P7

Єдина в Онтаріо українська фабрика пам'ятників

- Фабрика і вистава відкриті для публіки (понад 60 пам'ятників на виставі)
- Обслуговуємо всі цвинтарі Канади і США
- Наші висококваліфіковані виконавці мають понад 300 років досвіду
- Ввічлива і професійна обслуга
- Позагодинні зустрічі за домовленям
- Домашні зустрічі можливі

Звертайтеся до власника Андрія Латишка:
416-769-0674 або 1-888-836-7771

КУПУЄТЕ ЧИ ПРОДАЄТЕ, - ПОСИЛАЙТЕСЯ НА ОГОЛОШЕННЯ В «ГОМОНІ УКРАЇНИ»!

ПЕРЕДПЛАТИТЬ ГАЗЕТУ «ГОМІН УКРАЇНИ»

ПОСТУП українська радіопрограма

Щонеділі 9-10 год. вечора на хвилях FM 88,9 у прямому ефірі

www.cirvfm.com

Новини з України та світу
Інтерв'ю та дискусії

Замовляйте у нас музичні вітання
Слухайте і підтримуйте нас!
Розрахунковий рахунок #43282 у кредитовій спілці Будучність

Керівник і ведуча - Любомира Матвіяс

Радіопрограма "Пісня України"

Можна слухати з понеділка до п'ятниці в 9 год. ранку на cjmrradio.com CJMR APP

https://www.facebook.com/SOFUradio
Smart speakers (Hey Alexa, play CJMR on TuneIn/iHeart)

SOFU.RADIO@GMAIL.COM

Адвокати Тарас Грицина і Петро Гамівка

- ◆ Судові адвокати у справах заповітів і майна
- ◆ Купівля та продаж нерухомості
- ◆ Сімейне право
- ◆ Нотаріальні послуги

1081 Bloor St. W. #200 Toronto, ON M6H 1M5
Tel.: (416) 532-8006

Шановні передплатники,

Редакція «Гомону України» з особливою вдячністю звертається до Вас, за вашу незмінну й багаторічну підтримку. Саме завдяки Вам наша газета вже понад 75 років залишається надійним джерелом новин та зв'язку для української громади.

Повідомляємо, що починаючи з 1 січня 2026 року, діятимуть оновлені ціни на передплату. Це рішення пов'язане зі зростанням витрат, зокрема значним підвищенням поштових послуг від Canada Post, вартості друку, матеріалів та загальних виробничих витрат.

Щиро дякуємо Вам за розуміння, підтримку та багаторічну довіру.

З повагою,
Адміністрація «Гомону України»

Категорія відправлення	Стара ціна	Нова ціна
Публікаційна пошта (Канада)	75 CAD	90 CAD
Стандартна пошта (Канада)	100 CAD	125 CAD
Відправлення до США	120 USD	150 USD
Міжнародні відправлення	250 USD	275 USD

BCU Financial

ANNUAL GENERAL MEETING

TUESDAY
28 APRIL 2026

TIME
6:00 PM

LOCATIONS
OLD MILL TORONTO
CAFE UKRAINE - OTTAWA

RSVP by April 17

To RSVP call 416-763-8918 or visit, www.bcufinancial.com

Voting for new directors will take place at the Annual General Meeting.

*Please note: Dinner will be served after the meeting. Members who do not RSVP will be provided seating only (no dinner).

BCU Financial

SPECIAL OFFER

EARN UP TO

3.60%*
ON A 46 MONTH GIC

3.80%*
ON A 57 MONTH GIC

2.25%**
ON A 1 YEAR REDEEMABLE GIC
CASHABLE AFTER 90 DAYS

* Terms and conditions apply: 46-month, and 57-month terms only; NEW and EXISTING money; Includes Registered and Non-Registered Funds. We reserve the right to change, extend or withdraw this offer at any time. Offer valid from April 1st, 2026. Rates are annual and subject to change. ** Terms and conditions apply: 1 year term cashable after 90 days only. If cashed in early, any accrued interest is forfeited; NEW and EXISTING money; We reserve the right to change, extend or withdraw this offer at any time. Offer valid from April 1st, 2026. Rates are annual and subject to change.

